

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра обліку і аудиту

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

_____ Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ___ » _____ 20__ р.

«До захисту допущено»

В.о.завідувача кафедри

_____ Ольга МИХАЙЛЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ___ » _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми «Облік і аудит»

на тему: Облік та контроль забезпечень майбутніх витрат і платежів в системі управління підприємством

Виконав: здобувач 5 курсу

Кукель Анна Ігорівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю) (підпис)

Керівник Темчишина Юлія Леонідівна
(прізвище, ім'я та по батькові повністю) (підпис)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Я як здобувач(ка) Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2022 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ**

Кафедра обліку і аудиту

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри обліку і аудиту

О.В.Михайленко

«01» листопада 2021 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА**

Кукель Анна Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) **Облік та контроль забезпечень майбутніх витрат і платежів в системі управління підприємством**

керівник проекту (роботи) к.е.н, доцент Темчишина Юлія Леонідівна,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від 26.10.2021 р. № 841-КС

2. Строк подання студентом проекту (роботи) 01 лютого 2022 року

3. Вихідні дані до проекту (роботи) Закони України, Постановки Кабінету Міністрів, фінансова, статистична та податкова звітність ПП «Охорона плюс» за 2019-2020 роки, первинні документи ПП «Охорона плюс»

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ МАЙБУТНІХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ. РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «Охорона плюс» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ МАЙБУТНІХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ. РОЗДІЛ III. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ МАЙБУТНІХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) *Рисунок 1. Основні види забезпечень підприємств. Рисунок 2. Субрахунки рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів». Таблиця 1. Основні кореспонденції обліку забезпечень. Таблиця 2. Типові бухгалтерські проводки з нарахування та використання резерву відпусток.*

Таблиця 3. Бухгалтерські кореспонденції з нарахування та використання резерву гарантійних зобов'язань. Схеми 1. Організаційна структура бухгалтерії ПП «Охорона плюс». Таблиця 4. Аналіз динаміки основних техніко-економічних показників ПП «Охорона плюс». Таблиця 5. Основні показники фінансово-господарської діяльності ПП «Охорона плюс» за 2018-2020 роки. Таблиця 6. Загальний план для проведення аудиту забезпечень майбутніх витрат та платежів ПП «ОХОРОНА ПЛЮС».

6. Дата видачі завдання 01 листопада 2021 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вступ	02.10.21-17.10.21	Виконано
2	РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ МАЙБУТНІХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ	18.10.21-14.11.21	Виконано
3	РОЗДІЛ ІІ. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «ОХОРОНА ПЛЮС» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ МАЙБУТНІХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ	15.11.21-12.12.21	Виконано
4	РОЗДІЛ ІІІ. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ МАЙБУТНІХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ	13.12.21-16.01.22	Виконано
5	Висновки і пропозиції	17.01.22-23.01.22	Виконано
6	Список використаних джерел	24.01.22-30.01.22	Виконано

Здобувач _____
(підпис)

Кукель А.І.
(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____
(підпис)

Темчишина Ю.Л.
(прізвище та ініціали)

Зміст

ВСТУП	5
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ МАЙБУТНІХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ	8
1.1. Економічна сутність забезпечень майбутніх витрат і платежів	8
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту забезпечень майбутніх витрат і платежів	10
1.3. Первинний, синтетичний та аналітичний облік забезпечень майбутніх витрат і платежів	12
1.4. Розкриття інформації про забезпечення майбутніх витрат і платежів у звітності	30
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «Охорона плюс» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ МАЙБУТНІХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ	37
2.1. Організаційно-економічна характеристика та організація обліку на ПП «Охорона плюс»	37
2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності ПП «Охорона плюс»	49
2.3. Теоретичні основи та практичний аналіз забезпечення майбутніх витрат і платежів ПП «Охорона плюс»	57
РОЗДІЛ III. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ МАЙБУТНІХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ	62
3.1. Завдання та методи аудиту забезпечень майбутніх витрат і платежів	62
3.2. Порядок проведення аудиту забезпечень майбутніх витрат і платежів	65
3.3. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку та контролю майбутніх витрат і платежів	68
ВИСНОВКИ	72
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	74
ДОДАТКИ	79

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В рамках сучасної політики спрямованої на ефективність функціонування та розвиток суб'єктів господарювання, забезпечення обліку та контролю забезпечень майбутніх витрат і платежів в системі управління підприємством є актуальними, адже дозволяють планувати майбутні витрати та є запорукою касових розривів та інших негативних явищ в фінансовій діяльності підприємства.

Вагомий внесок в розробку теоретико-методологічних аспектів обліку та контролю забезпечень майбутніх витрат і платежів в системі управління підприємством зробили такі вітчизняні вчені, як Л.І. Абалкін, Е.М. Алігаджієва, В.Ф. Багачов, М.А. Вахрушіна, В.Г. Гетьман, Н.П. Голубєва, Д.А. Єндовіцький, І.В. Жиглей, В.В. Карагод, Р.Г. Каспіна, М.В. Краснова, С.А. Молотов, Ю.Л. Неймер, А.Є. Суглобов, А.Г. Харін, О.М. Харітонова, Л.З. Шнейдман, В.М. Якимців. Серед зарубіжних авторів з цієї проблематики слідує виділити таких як Г. Армстронг, Л. Боутен, Р. Грей, Дж. Мітчел, Г. Мюллер, М.С. Олів'єра, М.Х.Б. Перер, Г. Тік, М.А. Фрідман.

Отже, практична значимість обліку та контролю забезпечень майбутніх витрат і платежів в системі управління підприємством, слабка систематизованість матеріалів щодо дослідження теоретичних та прикладних питань, що стосуються теми роботи обумовили вибір теми, мету та визначили цільову спрямованість кваліфікаційної роботи.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних аспектів обліку та контролю забезпечень майбутніх витрат і платежів в системі управління підприємством, аналізу організації обліку і порядку здійснення контролю за операціями майбутніх витрат, розроблення практичних рекомендацій щодо забезпечення підвищення ефективності організації обліку і аудиту розрахунків та майбутніх витрат.

Дослідження проводилось на базі ПП «ОХОРОНА ПЛЮС».

Реалізація вищезазначеної мети зумовила необхідність постановки та **вирішення таких завдань:**

- Дослідження економічної сутності забезпечень майбутніх витрат і платежів
- Характеристика нормативно-правового регулювання обліку, аналізу та аудиту забезпечень майбутніх витрат і платежів
- Характеристика первинного, синтетичного та аналітичного обліку забезпечень майбутніх витрат і платежів
- Характеристика забезпечення майбутніх витрат і платежів у звітності
- Характеристика методики проведення економічного аналізу забезпечень майбутніх витрат і платежів
- Організаційно-економічна характеристика та організація обліку на ПП «Охорона плюс»
- Аналіз виробничо-господарської діяльності ПП «Охорона плюс»
- Характеристика та практичний аналіз забезпечення майбутніх витрат і платежів ПП «Охорона плюс»
- Характеристика завдань та методів аудиту забезпечень майбутніх витрат і платежів
- Дослідження порядку проведення аудиту забезпечень майбутніх витрат і платежів
- Аналіз шляхів удосконалення бухгалтерського обліку та контролю майбутніх витрат і платежів

Об'єктом дослідження є процес обліку та контролю забезпечення майбутніх витрат і платежів.

Предметом дослідження є організація обліку та контролю забезпечень майбутніх витрат і платежів в системі управління підприємством.

У процесі роботи використовувалися такі **методи дослідження:** структурно-логічний аналіз (при побудові логіки та структури кваліфікаційної роботи); метод економічного аналізу (при оцінці динаміки та

структури операцій з майбутніх виплат); метод групувань; різноманітні прийоми статистичних методів, зокрема порівняння – при зіставленні фактичних даних за відповідні періоди; методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції.

В якості методологічної основи дослідження використовувалися теоретичні положення економічної науки, численні праці українських та зарубіжних учених з питань обліку, контролю забезпечень майбутніх витрат і платежів в системі управління підприємством, закони України та інші нормативно-правові акти. Основні положення роботи, висновки та пропозиції базуються на використанні та узагальненні матеріалів законодавчої бази України, даних періодичних видань, електронних ресурсів.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ МАЙБУТНІХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ

1.1. Економічна сутність забезпечень майбутніх витрат і платежів

Під забезпеченням відповідно до П(С)БО розуміють зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення на дату балансу.

Згідно з П(С)БО 11 забезпечення створюється при виникненні внаслідок минулих подій зобов'язання, погашення якого, ймовірно, призведе до зменшення ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди, і його оцінка може бути розрахунково визначена.

Забезпечення створюються підприємствами для відшкодування майбутніх операційних витрат на:

- Виплату відпусток працівникам;
- Виконання гарантійних зобов'язань;
- Додаткове пенсійне забезпечення;
- Реструктуризацію, виконання зобов'язань при припиненні діяльності;
- Виконання зобов'язань за обтяжливими контрактами тощо.

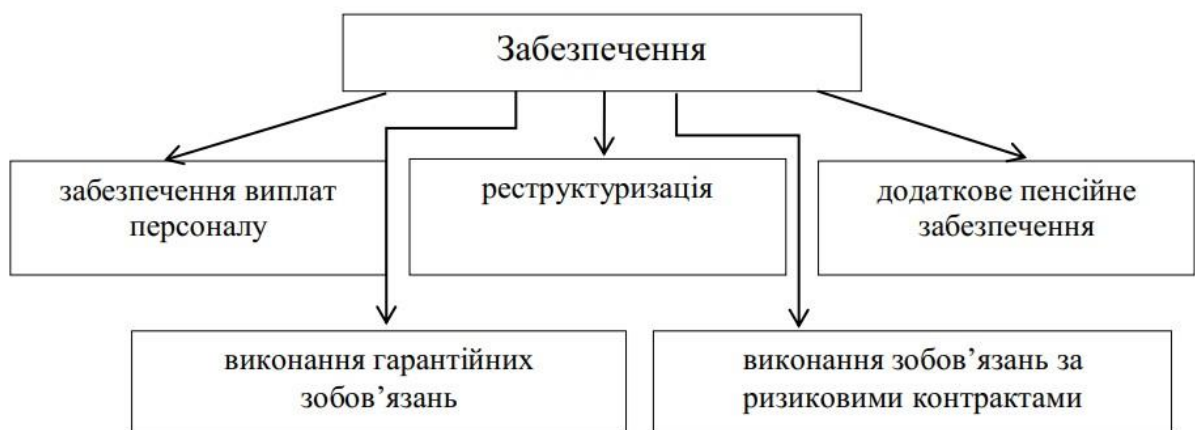

Рисунок 1.1. Основні види забезпечень підприємств

Одним з важливих аспектів є визначення економічної сутності обліку та контролю забезпечень майбутніх витрат і платежів в системі управління підприємством.

Створювати чи не створювати забезпечення (крім забезпечення на виплату відпусток працівникам, стосовно якого п. 7 П(С)БО 26 і п. 13 П(С)БО 11 встановлено імперативну для застосування підприємством норму, тобто норму, що не припускає інших варіантів), підприємство вирішує самостійно. Створення забезпечень дозволяє рівномірно розподілити можливі в майбутньому витрати між звітними періодами, отже, формувати протягом року більш об'єктивні фінансові результати.

Забороняється створювати забезпечення для покриття майбутніх збитків від діяльності підприємства.

Забезпечення використовуються для відшкодування тільки тих витрат, для покриття яких їх було створено.

На кожну дату балансу залишок забезпечення переглядається і за потреби коригується (збільшується чи зменшується). Вимога переглядати залишок суми забезпечення на дату балансу пов'язана з можливими змінами, які могли відбутися протягом звітного періоду та на яких базувалися прийняті раніше облікові оцінки. У разі відсутності ймовірності вибуття активів для погашення майбутніх зобов'язань сума такого забезпечення підлягає сторнуванню.

Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про забезпечення та її розкриття у фінансовій звітності визначено П(С)БО 11.

У бухгалтерському обліку для формування та використання забезпечень призначено рахунок 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів».

Забезпечення, що створюється для відшкодування майбутніх операційних витрат на виплату відпусток працівникам, — така правильна назва того, що прийнято називати «резерв відпусток».

В ідеалі відпустки працівникам повинні надаватися рівномірно протягом року. Проте чимало підприємств (особливо невеликі) мають можливість надавати відпустки більшості працівників у традиційно «відпускний» період — улітку. Звичайно, для цього недостатньо тільки бажання самих працівників — потрібно, щоб і процес виробництва і реалізації продукції чи продажу товарів дозволяв це зробити.

Що стосується підприємств, процесу виробництва та реалізації продукції яких характерні сезонні коливання, то в них створення резерву відпусток дозволяє надмірно не завищувати витрати в період сезонних спадів.

Для зазначених вище підприємств створення резерву відпусток — вірний спосіб не викривляти дані фінансової звітності та формувати в обліку адекватну, придатну для аналізу інформацію про витрати й собівартість продукції, що випускається.

Отже, основна мета створення резерву відпусток — це поступове визнання (нарахування) зобов'язань підприємства перед працівником з оплати щорічної відпустки пропорційно відпрацьованому часу, унаслідок чого забезпечується рівномірне включення витрат на оплату відпусток до витрат на виробництво та витрат діяльності.

Забезпеченням називається зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу [10].

Відповідно до МСБО 37 [12] забезпечення — це зобов'язання з невизначеним строком або сумою. Відповідно до міжнародних стандартів обліку, основою для визначення забезпечень є судження керівників підприємства, досвід подібних операцій, висновки незалежних експертів

Наявне нормативно-законодавче регулювання обліку та відображення у звітності забезпечень потребує подальшого вдосконалення щодо визначення сутності забезпечень, організаційно-методичних засад їх створення та використання та розкриття інформації у звітності підприємства.

Облік забезпечень регулюється національним П(С)БО 11 «Зобов'язання» [11], МСБО 37 (IAS) 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [12], а також МСБОДС 19 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи» [13].

Для узагальнення інформації про рух коштів у діючому Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій для обліку забезпечень передбачений балансовий пасивний рахунок 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів», який має вісім субрахунків: 471 «Забезпечення виплат відпусток», 472 «Додаткове пенсійне страхування», 473 «Забезпечення гарантійних зобов'язань», 474 «Забезпечення інших витрат і платежів», 475 «Забезпечення призового фонду (резерв виплат)», 476 «Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї» і 477 «Забезпечення матеріального заохочення», 478 «Забезпечення відновлення земельних ділянок».

Забезпечення створюються для відшкодування майбутніх витрат на:

- Виплату відпусток працівникам
- Додаткове пенсійне забезпечення
- Виконання гарантійних зобов'язань
- Виплату призового фонду (резерв виплат)
- Виплату джек-поту не забезпеченого сплатою участі в лотереї
- Матеріальне заохочення
- Реструктуризацію
- Виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів забезпечення

інших витрат і платежів.

У міжнародній практиці витрати, пов'язані із забезпеченням, можна наводити за вирахуванням суми, визнаної для компенсації. Забезпечення слід переглядати на кожну дату балансу та корегувати для відображення поточної найкращої оцінки. Якщо вже немає ймовірності, що вибуття ресурсів, котрі

втілюють економічні вигоди, буде потрібним для погашення заборгованості, забезпечення слід сторнувати.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту забезпечень майбутніх витрат і платежів

Створення резерву на виплати дозволяє рівномірно розподілити майбутні витрати.

Згідно ПБО-11, забезпечення - це зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення на дату балансу. Виходячи з п. 3 НПБО-1 зобов'язання - заборгованість підприємства, що виникла в результаті минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють в собі економічні вигоди.

Згідно з пунктом 5 ПБО-11 одним з критеріїв визнання зобов'язання є можливість його достовірної оцінки.

ПБО-11 не надає підприємствам право створювати або не створювати забезпечення. ПБО називає умови, при яких забезпечення мають бути створені.

Згідно з пунктом 17 ПСБО 11, підприємство має використовувати забезпечення тільки для відшкодування тих витрат, для покриття яких вони були створені.

Таблиця 1.1.

Нормативно-законодавча база, що регулює облік, аналіз і аудит забезпечень майбутніх витрат і платежів

Нормативний документ	Питання, що регулює
Господарський кодекс України(ГКУ)	У статті 87 Господарського кодексу України визначається порядок створення статутного фонду підприємства, умови зміни статутного фонду, розміри щорічних відрахувань. Також зазначена необхідність створення резервів підприємства.
Податковий кодекс України(ПКУ)	У статті 139 визначено забезпечення для відшкодування наступних (майбутніх)

	витрат, пов'язанні зміни фінансового результату у зв'язку зі створенням і використанням резервів
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV	У Законі визначено правові основи регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.
Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII	Цей Закон визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні.
Інструкція № 291 «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» від 30.11.1999 N 892/4185	Цією Інструкцією встановлено призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень та інших відособлених підрозділів юридичних осіб (далі - підприємства). Ведення позабалансових рахунків здійснюється за простою системою (без застосування методу подвійного запису).
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»	Облік дебіторської заборгованості Порядок формування та відображення у бухгалтерському обліку резервів сумнівних боргів
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»	Необхідність створення забезпечення для відшкодування наступних(майбутніх) операційних витрат на виплату відпускних працівникам
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інструменти та її розкриття у фінансовій звітності

1.3. Первинний, синтетичний та аналітичний облік забезпечень майбутніх витрат і платежів

Характерним для забезпечень є те, що вони можуть відноситися на рахунок витрат підприємства, а можуть також відшкодовуватися за рахунок прибутку. Розмір резерву визначається на основі прогнозних розрахунків фінансових та/або бухгалтерських відділів. Сам же розмір забезпечень, які можна віднести на валові витрати, лімітується податковим законодавством України.

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» [14] та Методичних рекомендацій зі складання Звіту про управління у складі не фінансової інформації зазначеного звіту за напрямом «Ризики» рекомендується наводити інформацію про політику підприємства щодо управління операційними та фінансовими ризиками (ринковий ризик, кредитний ризик, ризик ліквідності) з описом їхнього впливу на діяльність підприємства.

Для обліку формування і використання забезпечень на підприємстві ПП «Охорона плюс» призначений рахунок 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів», в кредиті даного рахунку відображають нарахування забезпечень, в дебеті — їх використання. Даний рахунок включає в себе субрахунки.

Рисунок 1.2. Субрахунки рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів»

Виходячи із запропонованої класифікації забезпечень до складу субрахунків рахунку 47 “Забезпечення майбутніх витрат і платежів” входять:

- 470 “Довгострокові забезпечення майбутніх витрат і платежів”:
- 4701 “Довгострокові забезпечення соціального призначення” (забезпечення страхування життя і здоров’я працівників; медичного страхування працівників освіти, навчання та підвищення кваліфікації працівників; охорони прав людини; витрат на охорону праці; на додаткове пенсійне страхування; на боротьбу з хабарництвом і корупцією; інші забезпечення соціального призначення);
- 4702 “Довгострокові забезпечення екологічного призначення” (забезпечення на охорону і захист навколишнього середовища; системи екологічного управління; проектування екологічних продуктів і процесів; на утилізацію відходів; на відновлення земельних ділянок; інші забезпечення соціального призначення);

- 4703 “Забезпечення комерційних ризиків” (забезпечення довгострокових гарантійних зобов’язань; на покриття витрат від обтяжливих контрактів; на реструктуризацію підприємства; інфляційних ризиків; оцінки активів за справедливою вартістю; депозитного (відсоткового) ризику; на покриття втрат від регулювання господарських спорів; призового фонду та виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї; порушення фінансової рівноваги та платоспроможності; на покриття витрат надзвичайних ситуацій та форсмажорних обставин; інші забезпечення комерційних ризиків);

- 4704 “Забезпечення валютних ризиків”;

- 4705 “Забезпечення інвестиційних ризиків” (забезпечення ризику капіталу портфельного ризику; знецінення фінансових інвестицій; зниження доходності фінансових інвестицій; інші забезпечення інвестиційних ризиків);

- 4706 “Інші довгострокові забезпечення”;

- 479 “Поточні забезпечення майбутніх витрат і платежів” (резерв виплат відпусток; резерв матеріального заохочення; резерв поточних гарантійних зобов’язань; забезпечення втрат від знецінення оборотних активів; забезпечення оцінки активів за справедливою вартістю, забезпечення втрат на реструктуризацію підприємства; інші поточні забезпечення майбутніх витрат і платежів.

Сучасне розуміння процесу управління ризиком як частини стратегічного управління підприємством передбачає, що ця система повинна органічно інтегруватися в планування та управління підприємством. Наявність системи управління ризиками на підприємстві дасть

можливість ідентифікувати наявні ризики, визначити рівень небезпеки та, застосовуючи певні методи і техніку управління ризиками, зменшити їх негативний вплив на фінансово-господарську діяльність підприємства.

За допомогою запропонованої системи рахунків узагальнення інформації щодо забезпечень майбутніх витрат і платежів підвищуватиме якість інформаційного забезпечення менеджменту з метою прийняття ефективних рішень в управлінні ризиками підприємства.

Таблиця 1.2.

Основні кореспонденції обліку забезпечень підприємства

Дебет	Кредит	Зміст господарської операції
93	473	Нарахування резерву забезпечень на гарантійний ремонт реалізованої продукції
473	20	Використання запасів для здійснення гарантійного ремонту
473	631, 685	Використання резерву забезпечень на гарантійний ремонт, на оплату вартості послуг третіх осіб задля здійснення визначеного договором та технічною характеристикою ремонту
473	661	Нарахування заробітної плати працівникам, які відповідають за проведення гарантійного ремонту (обслуговування)
473	651	Нарахування ЄСВ на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на заробітну плату працівників, які відповідають за проведення гарантійного ремонту (обслуговування)

Для узагальнення інформації про рух коштів у діючому Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій для обліку забезпечень передбачений балансовий пасивний рахунок 47 “Забезпечення майбутніх витрат і платежів”, який має вісім субрахунків: 471 “Забезпечення виплат відпусток”, 472 “Додаткове пенсійне страхування”, 473 “Забезпечення гарантійних зобов'язань”, 474 “Забезпечення інших витрат і платежів”, 475 “Забезпечення призового фонду (резерв виплат)”, 476 “Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї” і 477 “Забезпечення матеріального заохочення”, 478 “Забезпечення відновлення земельних ділянок”.

Створювати резерв відпусток зобов'язані всі юрособи, за винятком деяких суб'єктів малого підприємництва. Це впливає з п. 13 П(С)БО 11

«Зобов'язання», згідно з яким забезпечення створюють (а не можуть створювати) для відшкодування подальших (майбутніх) операційних витрат на виплату відпусток працівникам. Крім того, за нормами п. 7 П(С)БО 26 «Виплати працівникам» виплати за невідпрацьований час, які підлягають накопиченню, визнають зобов'язанням через створення забезпечення у звітному періоді. Те, що резерв відпусток створювати обов'язково, неодноразово підтверджував Мінфін.

Винятки з цього правила діють лише для таких суб'єктів малого підприємництва (п. 8 розд. I П(С)БУ 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»):

- Юросіб, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів і витрат відповідно до податкового законодавства. До таких відносять юросіб — платників єдиного податку групи 3 (п. 44.2, п.п. 3 п. 291.4 ПКУ);

- Юросіб, які належать до мікропідприємств. Сьогодні критерії мікропідприємств зазначено в ч. 2 ст. 2 Закону про бухоблік. Зокрема, до них належать підприємства, показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом з таких критеріїв:

- балансова вартість активів — до 350 тис. євро (за результатами 2018 року — 11 250 020,00 грн3);

- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — до 700 тис. євро (за результатами 2018 року — 22 500 040,00 грн);

- середня кількість працівників — до 10 осіб.

Ці особи можуть записати в положенні про облікову політику таке: «Відповідно до норм п. 8 розд. I П(С)БО 25 підприємство не створює забезпечення на виплату майбутніх відпусток працівникам, а визнає відповідні витрати в періоді їх фактичного понесення». Водночас, якщо є бажання створювати резерв відпусток, таким суб'єктам ніщо не заважає це зробити.

На думку Мінфіну, у бухобліку витрати, пов'язані з оплатою відпусток та забезпеченням виплат відпусток, відображають у складі витрат операційної діяльності залежно від того, якій групі працівників їх нараховують (див. лист МФУ від 24.05.2007 р. № 31-34000-10-10/10654).

Зокрема, такі витрати можуть бути включені до:

- Витрат за капінвестиціями (рахунок 15 «Капітальні інвестиції»);
- Витрат на виробництво (рахунок 23 «Виробництво»);
- Загальновиробничих витрат (рахунок 91 «Загальновиробничі витрати»);
- Адміністративних витрат (рахунок 92 «Адміністративні витрати»);
- Витрат на збут (рахунок 93 «Витрати на збут»);
- Інших операційних витрат (рахунок 949 «Інші витрати операційної діяльності») тощо.

Таким чином, нарахування резерву відпусток показують кореспонденцією за кредитом рахунку 471 «Забезпечення виплат відпусток» з дебетом тих рахунків, на яких відображають зарплату відповідних працівників.

Нарахування вказаних сум за рахунок резерву відображають кореспонденцією за дебетом рахунку 471 у кореспонденції з кредитом рахунків:

- 661 «Розрахунки за заробітною платою» — на суму нарахованих відпускних або компенсації за невикористану відпустку;
- 651 «За розрахунками за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням» — на суму нарахованого на відпускні або на компенсацію ЄСВ.

За підсумками проведення інвентаризації резерву відпусток визначають різницю між розрахунковою сумою резерву на кінець року та сальдо за кредитом рахунку 471.

У разі додатного значення вказаної різниці резерв донараховують у тому ж порядку, що й нараховують резерв: Дт 23, 91–94 — Кт 471.

У разі від'ємного значення потрібно зменшити суму резерву. У цій ситуації слід орієнтуватися на норми п. 5 П(С)БО 11, згідно з якими якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, його суму включають до складу доходу звітного періоду, тобто показують на субрахунку 719 «Інші доходи від операційної діяльності».

При цьому сальдо субрахунку 471 включають до ряд. 1660 «Поточні забезпечення» Балансу.

Процедура розрахунку резерву відпусток викладена в п. 14 П(С)БО 11 та в Інструкції № 2914. Тому порядок розрахунку «відпускного» резерву в положенні про облікову політику наводити не потрібно, оскільки це імперативні (обов'язкові) норми (лист МФУ від 21.03.2006 р. № 31-34000-20-16/5770).

Суму забезпечення на виплату відпусток визначають **щомісяця** як добуток фактично нарахованої зарплати працівникам та відсотка, обчисленого як відношення річної планової суми на оплату відпусток до загального планового фонду оплати праці з урахуванням відповідної суми відрахувань на сплату ЄСВ. Це здійснюють так:

Крок 1. Розраховують коефіцієнт резервування (один раз на рік):

$$Kp = OP : \text{ФОПП},$$

де: КР — коефіцієнт резервування;

ОП — річна планова сума витрат на оплату відпусток, грн (визначають на підставі графіка відпусток);

ФОПП — загальний річний плановий фонд оплати праці, грн (з урахуванням сум на оплату відпусток).

Річну планову суму на оплату відпусток (ОП) розраховують на підставі складеного графіка відпусток. До розрахунку включають оплату за всіма відпустками, для яких створюють резерв, а саме:

- За щорічною основною відпусткою;
- За додатковою відпусткою за роботу зі шкідливими та важкими умовами праці;
- За додатковою відпусткою за особливий характер праці;
- Додатковими відпустками працівникам, що мають дітей.

Крок 2. Визначають коефіцієнт коригування резерву відпусток на суму ЄСВ-нарахувань (один раз на рік):

$$K_{\text{ЄСВ}} = 1 + \text{ЄСВ} : 100,$$

де:

$K_{\text{ЄСВ}}$ — коефіцієнт коригування резерву відпусток на суму ЄСВ-нарахувань;

ЄСВ — ставка ЄСВ у частині нарахувань на зарплату, % (у 2019 році для звичайних працівників — 22 %, для працівників з інвалідністю — 8,41 %).

Отже, суму резерву окремо розраховують для «звичайних» працівників із загальною ставкою ЄСВ та працівників-інвалідів, до зарплати яких застосовують знижену ставку ЄСВ (8,41 %).

Крім того, коли зарплата працівника перевищує максимальну суму для нарахування ЄСВ (15 МЗП, сьогодні — 62595,00 грн), у частині таких виплат коефіцієнт ЄСВ коригують на неоподатковувану частину.

Крок 3. Розраховують суму резерву (щомісяця):

$$P_{\text{М}} = \text{ЗПФМ} \times \text{КР} \times K_{\text{ЄСВ}},$$

де: $P_{\text{М}}$ — сума резерву (забезпечення) на оплату відпусток, нарахованого у звітному місяці, грн;

ЗПФМ — сума фактично нарахованої заробітної плати за звітний місяць, грн (з урахуванням відпускних).

Процедуру розрахунку резерву відпусток можна навести на прикладах.

Приклад 1. Адміністративний персонал підприємства складається з 5 осіб, з яких 1 працівник — особа з інвалідністю. Плановий фонд оплати праці

адмінперсоналу на 2019 рік склав 720000,00 грн (з урахуванням відпускних).
 Планова сума відпускних на 2019 рік — 60000,00 грн.
 За січень 2019 року була нарахована зарплата адмінперсоналу: працівникові з інвалідністю — 8000,00 грн, іншому адмінперсоналу — у розмірі 52000,00 грн.

Коефіцієнт резервування (КР) дорівнює $60000 \text{ грн} : 720000 \text{ грн} = 0,083$.

Коефіцієнт коригування резерву відпусток на суму ЄСВ-нарахувань:

- для працівника з інвалідністю: $1 + 8,41 \% : 100 \% = 1,0841$;
- для інших працівників: $1 + 22 \% : 100 \% = 1,22$.

Суму резерву відпусток за січень 2019 року розраховують таким чином:

- для працівника з інвалідністю: $8000 \text{ грн} \times 0,083 \times 1,0841 = 719,84$ грн;

- для інших працівників: $52000 \text{ грн} \times 0,083 \times 1,22 = 5265,52$ грн.

На цю суму виконують проводку: Дт 92 — Кт 471.

Розрахунок резерву відпусток оформляють бухгалтерською довідкою.

БУХГАЛТЕРСЬКА ДОВІДКА
 до Журналу 5, 7, відомості 7.3
 за січень 2019 року

м. Харків

Розрахунок відррахувань на резерв відпусток за січень 2019 року наведено в таблиці:

Розрахунок відррахувань на резерв відпусток за січень 2019 року

№ з/п	Показник	Документ/розрахунок
1	Загальний річний плановий фонд оплати праці (з урахуванням сум на оплату відпусток)	Бюджет витрат на оплату праці на 2019 рік
2	Річна планова сума витрат на оплату відпусток	Графік відпусток
3	Сума фактичної заробітної плати за січень 2019 року	Розрахункова відомість
3.1	щодо працівника з інвалідністю	
3.2	щодо інших працівників	
4	Коефіцієнт резервування	Ряд. 2 : ряд.1
5	Коефіцієнт коригування резерву відпусток на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	
5.1	щодо працівника з інвалідністю	$1 + 8,41 \% : 100 \%$
5.2	щодо інших працівників	$1 + 22 \% : 100 \%$
6	Сума відррахувань на резерв відпусток:	
6.1	щодо працівника з інвалідністю	Ряд. 3.1 × ряд.4 × ряд.5.1
6.2	щодо інших працівників	Ряд. 3.2 × ряд.4 × ряд.5.2

№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Проведено відррахування на резерв відпусток за січень 2019 року	92	471

Виконавець / Грач / Грач О. В.
 (підпис)

Перевірив: головний бухгалтер / Дарнів / Дарнів І.
 (підпис)

Залишок забезпечення переглядають на кожну дату балансу і, за потреби, коригують (п. 18 П(С)БО 11). Водночас суму резерву відпусток коригують тільки один раз на рік. Це видно з описаної в п. 8.2 розд. III Положення № 8796 процедури коригування резерву, яке проводять у процесі інвентаризації наприкінці року.

У процесі річної інвентаризації резерву залишок забезпечення на виплату відпусток станом на кінець звітного року визначають за розрахунком, який ґрунтується на кількості днів не використаної працівниками щорічної відпустки та середньоденної оплати праці працівників (п. 8.2 розд. III Положення № 879). Середньоденну оплату праці розраховують згідно з Порядком № 100.

Залишок резерву відпускних для кожного працівника (РЗАЛ) розраховують так:

$$\text{РЗАЛ} = \text{ЗПСЕР} \times \text{ДНВ} \times \text{КССВ},$$

де: ЗПСЕР — середньоденна оплата праці працівника, у якого є невикористані дні відпустки станом на кінець року, грн;

ДНВ — кількість невикористаних днів відпустки працівника станом на кінець року, грн.

Показник середньоденної оплати праці працівника (ЗПСЕР) визначають таким чином: $\text{ЗПСЕР} = \text{В} : (\text{ДРП} - \text{С})$, де:

В — виплати, що включаються до розрахунку відпускних («брудна» сума), нарахованих у розрахунковому періоді (за попередні 12 календарних місяців (з 1-го по 1-ше число) або за фактично відпрацьований період, якщо працівник відпрацював менше року);

ДРП — кількість календарних днів у розрахунковому періоді (за повні 12 відпрацьованих місяців — це 365 (у високосному році — 366) календарних днів);

С — кількість святкових днів у році.

Приклад 2. Станом на 31.12.2018 р. у двох працівників, що належать до адміністративного персоналу, залишилися невикористані дні відпустки (див.

таблицю). Коефіцієнт коригування резерву відпусток на суму ЄСВ-нарахувань становить 1,22. Залишок резерву відпусток станом на 31.12.2018 р. (сальдо субрахунку 471) дорівнює 9000,00 грн.

Таблиця 1.3.

Розрахунок середньоденної зарплати

ПІБ	Кількість невикористаних днів відпустки	Нарахована зарплата за розрахунковий період, грн	Кількість календарних днів у розрахунковому періоді	Кількість святкових днів у розрахунковому періоді	Середньоденна зарплата, грн (гр. 3 : (гр. 4 – гр. 5))
Фараон П.Н.	6	144000,00	365	11	406,78
Куц О.А.	10	120000,00	365	11	338,98

Суму резерву станом на 31.12.2018 р. визначають так: (6 дн. × 406,78 грн + 10 дн. × 338,98 грн) × 1,22 = 7113,19 грн.

Ця сума становить сальдо субрахунку 471 станом на 31.12.2021 р.

Шаблон бухгалтерської довідки щодо інвентаризації резерву відпусток станом на кінець року показано на рис. 1.1.

БУХГАЛТЕРСЬКА ДОВІДКА до Журналу 5, 7, відомості 7.3					
м. Харків					
Розрахунок середньоденної заробітної плати щодо працівників, у яких залишилися невикористаними дні відпустки станом на 31.12.2018 р.:					
Розрахунок середньоденної заробітної плати					
ПІБ	Кількість невикористаних днів відпустки	Нарахована заробітна плата за розрахунковий період, грн.	Кількість календарних днів у розрахунковому періоді	Кількість святкових днів в розрахунковому періоді	Середньоденна заробітна плата, грн (гр. 3 : (гр. 4 - гр. 5))
1	2	3	4	5	6
Фараон П.Н.	6	144000	365	11	406,78
Куц О.А.	10	120000	365	11	338,98
Залишок відрахувань на резерв відпусток станом на 30.12.2018 р становить: (6 дн. × 406,78 грн + 10 дн. × 338,98 грн) × 1,22 = 7113,19 грн.					
№ з/п	Зміст операції		Дебет	Кредит	Сума
1	2		3	4	5
1.	Проведено коригування відрахування на резерв відпусток за результатами інвентаризації станом на 30.12.2018 р. (сторно)		92	471	1886,81
Виконавець / <u>Григ / Грач О. В.</u> (підпис)			Перевірив: головний бухгалтер / <u>Дарнів К. В.</u> (підпис)		
Коригування резерву відпускних					

Рисунок 1.3. Шаблон бухгалтерської довідки

Передусім зауважимо, що коригування фінрезультату не зачіпають резерв відпусток. Очевидно, що формулювання пп. 139.1.1 і 139.1.2 ПКУ законодавці виписували таким чином, щоб безапеляційно «вивести з-під коригувань» суму витрат на оплату відпусток, відшкодованих за рахунок резервів. Тому всі платники податку на прибуток відображають у податковому обліку резерв відпусток виключно за бухгалтерськими даними, що підтверджують і податківці (див., наприклад, лист ГУ ДФСУ у Запорізькій обл. від 02.02.2016 р. № 342/10/08-01-12-04-11).

Між тим деякі фахівці висловили припущення, що витрати на виплату відпусток (без формування резерву) не можуть зменшити фінансовий результат до оподаткування, оскільки це суперечить правилам бухобліку. А оскільки податковий облік зараз невід'ємний від бухгалтерського, то це суперечить вимогам ПКУ.

Існують усі підстави вважати, що подібні висновки є помилковими. Адже навіть якщо резерв відпусток не формували, повинні «включатися» загальні бухоблікові правила, згідно з якими «відпускні» витрати повністю вписуються в поняття витрат, наведене в п. 6 П(С)БО 16 «Витрати». Таким чином, у періоді їх нарахування «відпускні» зменшать бухгалтерський (а отже, і податковий) прибуток.

Зазначимо, що за нестворення відпускного резерву навіть найкреативнішим фіскалам буде доволі важко покарати платника податку на прибуток як за зниження податкових зобов'язань.

По-перше, податківці не зможуть самотійного розрахувати «відпускний» резерв, оскільки його визначають на майбутній рік виходячи з планових (прогнозних) показників витрат на оплату праці та оплату відпусток. А в тих підприємств, які не розраховують відпускний резерв, як правило, таких планових даних немає. Тож контролерам доведеться не лише серйозно попрацювати, а навіть і пофантазувати, щоб самотійно визначити суму витрат на формування резерву і звірити її з «відпускними» витратами, відображеними «за фактом».

По-друге, сума сформованого резерву має бути максимально наближена до суми фактичних витрат на оплату праці. Причому наприкінці року резерв коригують під фактичні дані поточного року. Зазвичай розбіжності між сумою «відпускних», списаних за рахунок резерву і за моментом нарахування, наприкінці року виникають лише за рахунок невикористаних днів відпустки. Але це «зайві» витрати, які у варіанті «без резерву» просто не зменшать податковий прибуток. Не думаємо, що фіскали зменшуватимуть його власноручно!

Але можлива й зворотна ситуація, коли відпускник захоче «забрати» не лише відпустку, що належить йому за поточний рік, а і ту, що залишилася з минулих років. І тоді весь цей тягар ляже на витрати поточного року, адже «подушка безпеки» у вигляді резерву в попередні роки не створювалася. І тут контролери можуть прискіпуватися до витрат на торішню відпустку, і аргументи вже будуть переконливіші. Тут також можна протистояти податківцям, оскільки для виключення податкових витрат їм доведеться самотійно коригувати бухгалтерський облік платника податків, а такого права в них немає, адже ПКУ не допускає проведення подібних коригувань фінрезультату.

Між тим ми не радимо зневажливо ставитися до створення резерву, оскільки спори з податківцями щодо цього не виключені, тож простіше їх уникнути, ніж доводити потім свою правоту.

У принципі, нестворення резерву відпусток може спричинити кілька адмінпокарань. Зокрема, це може свідчити про ведення бухгалтерського обліку з порушенням установленого порядку. За це порушення у ст. 1642 КпАП передбачено адміністративний штраф у розмірі від 8 до 15 нмдг (від 136,00 до 255,00 грн). Утім, цей штраф можна застосувати тільки до тих організацій, які перевіряє Державна аудиторська служба України. А цей орган контролює використання та збереження державних фінресурсів (ст. 2341 КпАП).

Перекручення показників фінзвітності за рахунок ненарахування (некоректного нарахування) резерву відпусток можна трактувати і як надання недостовірних статистичних спостережень. За це порушення передбачений штраф за ст. 1863 КпАП у розмірі від 10 до 15 нмдг (від 170,00 до 255,00 грн). Накладають цей штраф органи державної статистики (ст. 2443 КпАП).

Проте варто зазначити, що ці штрафи застосовують за будь-які порушення бухобліку, тому бухгалтери «із стажем» їх не бояться.

Створення резерву відпусток відповідає одному з основних принципів бухгалтерського обліку – принципу обачності. Він передбачає застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які запобігають заниження зобов'язань і витрат і завищення активів і доходів підприємства (ст. 4 Закону № 996). Створення та використання резерву здійснюється за формулою (1):

$$РВ_{\text{м}} = ЗП \times К_{\text{зп}} \times К_{\text{есв}},$$

де $РВ_{\text{м}}$ – місячна сума відрахувань на створення резерву відпусток;

$ЗП$ – фактично нарахована в поточному місяці заробітна плата;

$К_{\text{зп}}$ – коефіцієнт резервування;

$К_{\text{есв}}$ – коефіцієнт, що збільшує резерв відпусток на суму ЄСВ у частині нарахувань.

При цьому коефіцієнт резервування $К_{\text{зп}}$ визначають за формулою:

$$К_{\text{зп}} = \frac{Оп}{\text{ФОТп}} \times К_{\text{есв}}$$

де $Оп$ – річна планова сума на оплату відпусток (визначають на підставі графіка відпусток);

ФОТп – загальний річний плановий фонд оплати праці (без урахування сум відпускних).

У свою чергу, коефіцієнт, що збільшує резерв відпусток на суму ЄСВ ($К_{\text{есв}}$), розраховують так:

$$К_{\text{есв}} = 1 + С_{\text{есв}} \times 100\%,$$

де $С_{\text{есв}}$ – ставка єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування відповідно до класу професійного ризику виробництва

підприємства-роботодавця. У 2019 р. така ставка єдина для всіх підприємств і складає 22%.

Якщо на підприємстві працюють особи, для яких діють спеціальні ставки ЄСВ (наприклад – інваліди), показник Кєсв для таких категорій працівників розраховують окремо.

Розрахунок цих коефіцієнтів здійснюють раз на рік, якщо планові фонди оплати праці не переглядалися.

Для проведення розрахунку за кожним працівником визначається:

- Кількість днів щорічної відпустки, які залишилися невикористаними на кінець звітного року (на 31 грудня);
- Середньоденна зарплата працівника за останні 12 календарних місяців (включаючи грудень).

Для обліку резерву відпусток застосовують субрахунок 471 «Забезпечення виплат відпусток».

Таблиця 1.4.

Типові бухгалтерські проводки
з нарахування та використання резерву відпусток

Господарська операція	Дт	Кт
Нараховано резерв на оплату відпусток (в частині витрат на оплату праці):		
працівникам зайнятим у виробництві	23	471
іншим працівникам зайнятим у виробництві	91	471
адміністрації підприємства	92	471
менеджерам зі збуту	93	471
персоналу який зайнятий обслуговування об'єктів соцкультпобуту	949	471
Сформовано забезпечення в частині ЄСВ, що зараховується на суми відпускних працівників	23,91, 92,93,949	471
Нараховані за рахунок резерву відпускні	471	661
Нараховано ЄСВ на відпускні які виплачуються за рахунок резерву	471	651
Донарахований резерв відпусток по результатам інвентаризації	23,91, 92,93,949	471
В результаті проведення інвентаризації відображена в складі доходів надмірно нарахована сума резерву відпусток	471	719

Переглядати розмір резерву на оплату відпусток досить один раз на рік (на кінець звітного року), але це можна робити і частіше (раз на квартал). Розрахунок залишку резерву відпусток (з урахуванням нарахувань ЄСВ) базується на кількості днів; не використаних працівниками підприємства щорічних і «дитячих» відпусток і середньоденної оплати праці працівників. Причому середньоденний заробіток визначають відповідно до Порядку № 100 так само, як для розрахунку відпускних. Залишок резерву (Рзал) по кожному працівнику визначають за такою формулою:

$$\text{Рзал} = \text{ФОП} : (\text{КД} - \text{Св} - \text{В}) \times \text{Двід} \times \text{Кєсв}$$

де ФОП – фактично нарахована заробітна плата за попередні 12 календарних місяців або за фактично відпрацьований період (з 1-го до 1-го числа), якщо співробітник пропрацював менше року;

КД – кількість календарних днів у розрахунковому періоді;

Св – кількість святкових і неробочих днів в розрахунковому періоді;

В – час, протягом якого працівник відповідно до чинного законодавства або з інших поважних причин не працював і за ним не зберігався заробіток або зберігався частково в розрахунковому періоді;

Двід – кількість невикористаних днів відпустки;

Кєсв – коефіцієнт, що збільшує резерв відпусток на суму нарахувань ЄСВ.

Якщо отримана цифра більше за нарахований резерв відпусток, то слід зробити донарахування резерву на отриману різницю. Якщо ж цифра менша, то це означає що слід: або сторнувати резерв відпусток або включати суму різниці до складу доходів (у кредит рахунку 719).

У податковому обліку витрати на створення резерву відпусток визнаються витратами на підставі даних бухгалтерського обліку і надалі не коригуються. Водночас п. 139.1 ст. 139 ПКУ визначено, що при проведенні коригувань прибутку (збитку) до оподаткування для забезпечень на відшкодування наступних (майбутніх) витрат фінансовий результат до оподаткування збільшується на суму витрат на формування резервів та

забезпечень для відшкодування наступних (майбутніх) витрат (крім забезпечень на відпустки працівникам та інші виплати, пов'язані з оплатою праці) відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Порядок розрахунку забезпечення на виплату відпусток працівникам має бути закріплений у наказі про облікову політику підприємства. Це пояснюється тим, що сума забезпечення визначається розрахунковим шляхом, і розрахунок такого забезпечення має ґрунтуватися на відповідних нормативно-правових актах і розпорядчих документах підприємства, оскільки від цього в податковому обліку залежить розмір визнаних витрат на створення забезпечення. Суми забезпечення будуть приймати участь у формуванні фінансового результату до оподаткування, на підставі якого визначається об'єкт оподаткування податком на прибуток. Тобто якщо підприємству якимось необхідно зменшити оподатковуваний прибуток то створення резерву – це законний метод це зробити.

Забезпечення виконання гарантійних зобов'язань створюють, наприклад, виробники електропобутових приладів, інших видів техніки та обладнання. Крім виробників, забезпечення гарантійних зобов'язань можуть формувати продавці таких товарів, а також сервісні центри, що здійснюють їх ремонт та обслуговування.

Сума забезпечення визначається на дату балансу за обліковою оцінкою ресурсів (за вирахуванням суми очікуваного відшкодування), необхідних для погашення зобов'язання 9 п. 16 П(С)БО 11. Оцінка зобов'язань із гарантійного обслуговування (ремонт, заміна) проданих товарів може здійснюватися на підставі інформації про фактичні витрати за кожним видом продукції (товарів, робіт, послуг) за декілька звітних періодів.

За якою методикою та з якою періодичністю буде визначатися сума цього резерву, підприємство вирішує самостійно та фіксує це в обліковій політиці. Рекомендується резерв нараховувати обов'язково з певною

періодичністю (щомісяця, щокварталу або щорічно) у відсотках від обсягу реалізації продукції (товарів) за відповідний період.

Таблиця 1.5.

Бухгалтерські кореспонденції з нарахування та використання резерву
гарантійних зобов'язань

Господарська операція	Дт	Кт
Нараховано забезпечення гарантійних зобов'язань	93	473
Використання при гарантійному ремонті	473	661,651, 207,631
Використання при гарантійній заміні	473	26, 281
Коригування суми резерву:		
– якщо резерв потрібно збільшити	93	473
– якщо резерв потрібно зменшити методом «червоно сторно»	93	473

Для цілей податкового обліку платники податку на прибуток, які застосовують коригування на податкові різниці, визначають об'єкт оподаткування з урахуванням коригувань згідно з пп. 139.1.1, 139.1.2 ПКУ.

Забезпечення на додаткове пенсійне забезпечення формується підприємством:

- Під час відшкодування пільгових пенсій за Списками № 1 і № 2 (згідно з п. 2 розд. XV Закону № 1058, постановою № 461);
- Під час виплати за власний рахунок добровільних внесків на недержавне пенсійне забезпечення працівників та ін.

У наказі про облікову політику наводиться інформація про те, для яких видів виплат формується це забезпечення. Розрахунок суми забезпечення складний, тому звичайно підприємства користуються послугами актуаріїв. Актуарні розрахунки базуються на статистичних даних про інфляцію, тривалість життя, плінність кадрів у галузі та на підприємстві тощо.

Забезпечення на реструктуризацію та виконання зобов'язань під час припиненні діяльності створюється підприємством за наявності затвердженого керівництвом плану реструктуризації з конкретними

заходами, строками їх виконання та сумою витрат, які будуть понесені і після реалізації цього плану (п.15 п(С)БО 11).

Сума забезпечення для відшкодування витрат на реструктуризацію визначається як сума прямих витрат, не пов'язаних із триваючою діяльністю підприємства (п. 16 П(С)БО 11). Рішення про створення забезпечення на реструктуризацію фіксується в наказі про облікову політику з посиленням на затверджений план реструктуризації.

Для формування забезпечення майбутніх витрат на ремонт власних основних засобів необхідно передбачити організаційні засади обліку операцій формування такого резерву. Узагальнювати інформацію про рух коштів, які за рішенням підприємства резервуються для забезпечення майбутніх витрат на проведення ремонтів власних основних засобів, слід на субрахунку 479 до синтетичного рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів».

Аналітичний облік забезпечення майбутніх витрат на ремонт основних засобів необхідно вести в розрізі видів ремонтів. При цьому треба враховувати, що залежно від складності ремонтних робіт розрізняють поточний та капітальний ремонти. Доцільно відкривати субрахунки 479.1 «Забезпечення майбутніх витрат на поточний ремонт власних основних засобів» і 479.2 «Забезпечення майбутніх витрат на капітальний ремонт власних основних засобів».

1.4. Розкриття інформації про забезпечення майбутніх витрат і платежів у звітності

Забезпечення майбутніх витрат і платежів відображаються в другому розділі пасиву балансу.

У статті "Довгострокові забезпечення" відображаються нараховані у звітному періоді майбутні витрати та платежі (витрати на оплату майбутніх відпусток, гарантійні зобов'язання тощо), величина яких на дату складання

Балансу може бути визначена тільки шляхом попередніх (прогнозованих) оцінок.

Забезпечення подають у МСФЗ-балансі окремим рядком. При цьому забезпечення, які будуть використані в межах звичайного операційного циклу або одного року, класифікують як поточні зобов'язання. Своєю чергою, підприємство може подавати активи та зобов'язання в порядку їх ліквідності, якщо це забезпечить користувачів обґрунтованою та більш доречною інформацією (§§ 30А, 31, 54, 60, 70 МСБО 1 «Подання фінансової звітності»). Також щодо розкриття інформації про забезпечення необхідно керуватися, зокрема, §§ 84, 85, 87, 88, 93 МСБО 37.

Для кожного класу забезпечення суб'єктові господарювання слід розкривати інформацію про:

- а) балансову вартість на початок і кінець періоду;
- б) додаткові забезпечення, здійснені протягом періоду, включаючи збільшення існуючих забезпечень;
- в) використані суми (тобто, витрачені і списані за рахунок забезпечення) протягом періоду;
- г) невикористані суми, сторновані протягом періоду;
- г) збільшення протягом періоду дисконтованої суми, яка виникає з плином часу, і вплив будь-якої зміни ставки дисконту.

Порівняльна інформація не вимагається.

Суб'єктові господарювання слід розкривати таку інформацію для кожного класу забезпечення:

- а) стислий опис сутності зобов'язання і визначення очікуваного часу будь-якого відповідного вибуття економічних вигід;
 - б) інформацію про невизначеність щодо суми або часу такого вибуття.
- Там, де необхідно подати відповідну інформацію, суб'єктові господарювання слід розкривати основні припущення щодо майбутніх подій, як це зазначено у параграфі 48;

в) суму будь-якої очікуваної компенсації із зазначенням суми будь-якого активу, визнаного для цієї очікуваної компенсації.

Якщо можливість будь-якого вибуття при погашенні не є віддаленою, суб'єктові господарювання слід розкривати для кожного класу умовного зобов'язання на кінець звітного періоду стислу інформацію про сутність умовного зобов'язання і, якщо можливо:

а) наближену оцінку його фінансового впливу, здійснену згідно з параграфами 36 - 52;

б) інформацію про невизначеності щодо суми або часу будь-якого вибуття; та

в) можливість будь-якої компенсації.

Визначаючи, які забезпечення або умовні зобов'язання можна об'єднати в один клас, треба розглянути, чи є сутність статей достатньо подібним для єдиного звіту про них на виконання вимог параграфів 85 а) і б) та 86 а) і б). Отже, доречним може бути розгляд сум забезпечення, пов'язаних з гарантіями на різні вироби, як єдиного класу; але недоречним буде розглядати як єдиний клас ті суми, які пов'язані зі звичайними гарантіями, а також суми, які залежать від вирішення судових справ.

У випадках, коли забезпечення і умовне зобов'язання виникають з тієї самої сукупності обставин, суб'єктові господарювання слід розкривати інформацію, що її вимагають параграфи 84 - 86, із зазначенням зв'язку між забезпеченням і умовним зобов'язанням.

Коли надходження економічних вигід є ймовірним, суб'єктові господарювання слід розкривати стислу інформацію про сутність умовних активів на кінець звітного періоду і (якщо можливо) про оцінку їхнього фінансового впливу, визначеного із застосуванням принципів, вказаних для забезпечень у параграфах 36 - 52.

Важливо, щоб розкриття інформації про умовні активи уникало таких ознак імовірності отримання доходу, які вводять в оману.

У випадках, коли будь-яка інформація, що її вимагають параграфи 86 і 89, не розкривається, тому що це неможливо, потрібно вказувати на цей факт.

У надзвичайно рідкісних випадках можна очікувати, що розкриття деякої або всієї інформації, що її вимагають параграфи 84 - 89, завдасть серйозної шкоди позиціям суб'єкта господарювання в суперечці з іншими сторонами щодо предмету забезпечення, умовного зобов'язання чи умовного активу. В таких випадках суб'єктові господарювання можна не розкривати інформацію, але слід розкривати загальний характер суперечки, а також той факт, що інформація не була розкрита, і причини цього.

У звіті про фінансові результати (форма №2) у статті “Інші операційні витрати” (рядок 2180) відображаються відрахування на створення резерву сумнівних боргів і суми списаної безнадійної дебіторської заборгованості відповідно до п.11 П(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”.

Таблиця 1.6.

Фрагмент звіту про фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній рік	Яка інформація відображається
1	2	3	4	5
Інші операційні витрати	2180	()	()	відрахування на створення резерву сумнівних боргів і суми списаної безнадійної дебіторської заборгованості відповідно до ПСБО 10

Отже, форма і склад статей фінансової звітності визначаються НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”.

З метою регулювання питань методології фінансової звітності Міністерством фінансів України як центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку, затверджені “Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності” від 28.03.2013 р. № 433.

Пасиви відображаються в балансі з урахуванням наступного:

зобов'язання відображаються в балансі, якщо їх оцінка може бути достовірно визначена і є ймовірність зменшення економічних вигод в майбутньому внаслідок їх погашення;

власний капітал відображається в балансі одночасно з відображенням активів або зобов'язань, які призводять до його зміни.

Рядок 1520 “Довгострокові забезпечення” балансу призначений для відображення нарахованих у звітному періоді майбутніх витрат та платежів (витрат на оплату майбутніх відпусток, гарантійних зобов'язань тощо), розмір яких на дату складання балансу може бути визначений тільки шляхом попередніх (прогнозних) оцінок.

Сальдо Кт субрахунків 471, 473, 474, 477, 478 – в частині довгострокових забезпечень (витрати на оплату майбутніх відпусток, гарантійні зобов'язання тощо, розмір яких на дату балансу може бути визначений тільки шляхом попередніх (прогнозних) оцінок)

Рядок 1660 “Поточні забезпечення” балансу призначений для відображення суми забезпечень, які планується використати протягом 12 місяців з дати балансу, для покриття витрат, щодо яких відповідне забезпечення було створено.

Це сальдо Кт субрахунків 471, 472, 473, 474, 477, 478 – в частині забезпечень, які планується використати протягом 12 місяців з дати балансу

**РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «Охорона плюс» ТА
ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО
АНАЛІЗУ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ МАЙБУТНІХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ**

**2.1. Організаційно-економічна характеристика та організація
обліку на ПП «Охорона плюс»**

Підприємство ПП «ОХОРОНА ПЛЮС» зареєстровано 18.04.2003 за юридичною адресою:

36039, Полтавська обл., місто Полтава, ВУЛ.ПУШКІНА, будинок 73.
єрівником організації є КРИВОШІЙ ВАДИМ МИХАЙЛОВИЧ.

Розмір статутного капіталу складає 2 000,00 грн.

Повне найменування юридичної особи (станом на 28.11.2021)

ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО ОХОРОНА ПЛЮС

Скорочена назва ПП «ОХОРОНА ПЛЮС»

Назва по-українськи ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ОХОРОНА
ПЛЮС»

Статус юридичної особи (станом на 28.11.2021) Не перебуває в процесі
припинення

Код ЄДРПОУ 32461040

Дата реєстрації 18.04.2003 (18 років 7 місяців)

Організаційно-правова форма Приватне підприємство

Форма власності Недержавна власність

Види діяльності

Основний: 80.10 Діяльність приватних охоронних служб

Інші:

43.21 Електротехнічні та монтажні роботи

80.20 Діяльність у галузі систем охорони

46.90 Неспеціалізована оптова торгівля

47.19 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах

77.11 Оренда та лізинг автомобілів та легких моторних транспортних засобів

Дата та номер запису про укладання та зняття з обліку в податкових органах

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

Ідентифікаційний код органу: 37507880

Дата постановки на облік: 18.04.2003

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ,
ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА ІНСПЕКЦІЯ У М. ПОЛТАВІ

Ідентифікаційний код органу: 44057192

Дата постановки на облік: 22.04.2003

Номер постановки на облік: 6863

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ,
ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА ІНСПЕКЦІЯ У М. ПОЛТАВІ

Ідентифікаційний код органу: 44057192 Відомості про відомчий реєстр:
(дані про взяття на облік як платника єдиного внеску)

Дата постановки на облік: 21.04.2003

Номер постановки на облік: 16283358

Телефон: +38613962, +380681111001,

Кількість співробітників 32 чол.

Відомості про органи управління юридичної особи ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
УЧАСНИКІВ, ДИРЕКТОР

Частка держави на підприємстві згідно з реєстром Фонду держмайна
України 0

Перелік засновників юридичної особи

КРИВОШІЙ ВАДИМ МИХАЙЛОВИЧ

Адреса засновника: Україна, 36015, Полтавська обл., місто Полтава,
вул.Патлаївська, будинок 37, квартира 14

Країна реєстрації: Україна

Розмір внеску до статутного фонду: 1 000,00 грн

Частка (%): 50,0000%

ТОКАР АНАТОЛІЙ ВІКТОРОВИЧ

Адреса засновника: Україна, 36004, Полтавська обл., місто Полтава,
вул.Безвірницька, будинок 10А

Країна реєстрації: Україна

Розмір внеску до статутного фонду: 1 000,00 грн

Частка (%): 50,0000%

Власність та дозволи

Актуально на 30.10.2021

Торгові марки Дані відсутні у реєстрах

Автотранспорт у власності 3 транспортних засобів

Ліцензії 1 ліцензія

Платник податків не має податкового боргу

Реєстр платників ПДВ (на 29.11.2021) Дійсне свідоцтво ПДВ

Індивідуальний податковий номер: 324610416013

Дата реєстрації: 24.04.2003

Підприємство приймало участь у державних тендерах на загальну суму
222 906 грн, серед яких у:

- 2020 році – 8640 грн
- 2019 році – 8640 грн
- 2018 році – 200586 грн
- 2017 році – 5040 грн.

Таблиця 2.1.

Перелік переможних лотів

Опис лоту	Замовник	Дата контракту	Сума контракту, грн
Послуги охорони приміщення відділу у Кобеляцькому районі; Послуги охорони приміщення відділу у Кобеляцькому районі 6	Головне управління Держгеокадастру у Полтавській області	02.07.2020	4 320

послуга UA-2020-07-02-000523-a			
Послуги з охорони майна; Послуги з охорони майна (Джерело фінансування - Державний бюджет України) 12 послуга UA-2020-01-17-000649-a	Головне управління Держгеокадастру у Полтавській області	17.01.2020	4 320
Послуги з охорони майна; Послуги з охорони майна 1 послуга UA-2019-01-22-003790-b	Головне управління Держгеокадастру у Полтавській області	22.01.2019	8 640
ОХОРОНІ ПОСЛУГИ" за кодом ДК 021:2015: 79710000-4; Охороні послуги об'єкту (Полтава, вул Сільськогосподарська 21) 1 послуга UA-2018-11-30-000555-c	КУ "Горбанівський геріатричний пансіонат ветеранів війни та праці"	30.11.2018	19 790
ОХОРОНІ ПОСЛУГИ за кодом ДК 021:2015: 79710000-4; Охороні послуги об'єкту (Полтава, вул Сільськогосподарська 21) 1 послуга UA-2018-10-31-000491-c	КУ "Горбанівський геріатричний пансіонат ветеранів війни та праці"	31.10.2018	19 152
ОХОРОНІ ПОСЛУГИ за кодом ДК 021:2015: 79710000-4; Охороні послуги об'єкту (Полтава, вул Сільськогосподарська 21) 1 послуга UA-2018-09-27-001102-c	КУ "Горбанівський геріатричний пансіонат ветеранів війни та праці"	27.09.2018	19 790
ОХОРОНІ ПОСЛУГИ за кодом ДК 021:2015: 79710000-4; Охороні послуги об'єкту (Полтава, вул Сільськогосподарська 21) 1 послуга	КУ "Горбанівський геріатричний пансіонат ветеранів війни та праці"	31.08.2018	19 152

UA-2018-08-31-000101-a			
ОХОРОНІ ПОСЛУГИ за кодом ДК 021:2015: 79710000-4; Охороні послуги об'єкту (Полтава, вул Сільськогосподарська 21) 1 послуга UA-2018-07-31-000278-b	КУ "Горбанівський геріатричний пансіонат ветеранів війни та праці"	31.07.2018	19 790
ОХОРОНІ ПОСЛУГИ за кодом ДК 021:2015: 79710000-4; Охороні послуги об'єкту (Полтава, вул Сільськогосподарська 21) 1 послуга UA-2018-06-27-001176-a	КУ "Горбанівський геріатричний пансіонат ветеранів війни та праці"	27.06.2018	19 790
ОХОРОНІ ПОСЛУГИ; Охороні послуги об'єкту (Полтава, вул Сільськогосподарська 21) 1 послуга UA-2018-03-07-001866-c	КУ "Горбанівський геріатричний пансіонат ветеранів війни та праці"	05.03.2018	74 480
Послуги з охорони майна; Послуги з охорони майна (відділ у Кобеляцькому районі) 1 послуга UA-2018-01-29-000660-a	Головне управління Держгеокадастру у Полтавській області	29.01.2018	8 640
79710000-4 - Охоронні послуги; Охоронні послуги 1 послуга UA-2017-06-01-000168-a	Головне управління Держгеокадастру у Полтавській області	01.06.2017	5 040

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві залежить від багатьох факторів: форми власності, організаційно-правової форми підприємства, характеру технології і обсягів його діяльності, чисельності персоналу, структури управління тощо.

Організація бухгалтерського обліку є у компетенції його власника (учасників) або уповноваженого органу (посадової особи) відповідно до чинного законодавства та установчих документів.

Це означає, що власник (власники) або виконавчий орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством, несе відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом установленого терміну (але не менше трьох років).

Ведення бухгалтерського обліку на ПП «Охорона плюс» покладено на бухгалтерську службу на чолі з головним бухгалтером. Працівників бухгалтерії призначено відповідальними за здійснення бухгалтерських операцій, розрахунків звітності, декларацій.

Організаційна структура бухгалтерії ПП «Охорона плюс» наведена на схемі.

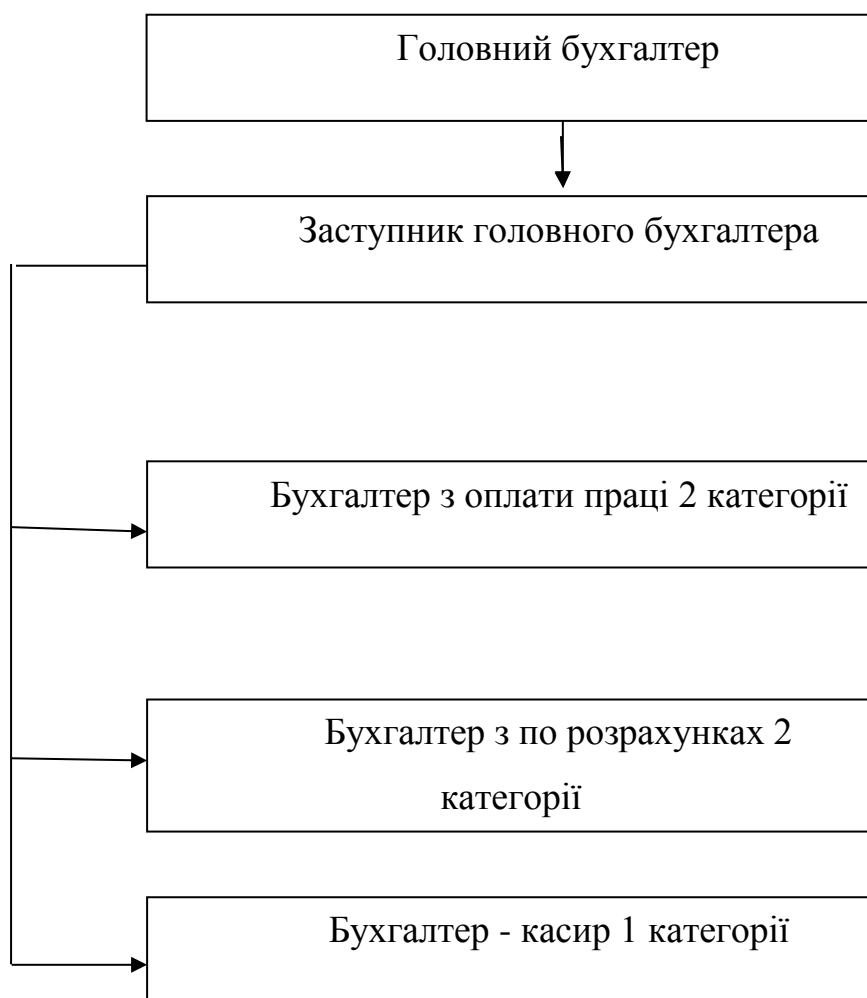

Схема 2.1. Організаційна структура бухгалтерії ПП «Охорона плюс»

На ПП «Охорона плюс» існує лінійний (ієрархічний) тип організаційної структури бухгалтерії, у основу якого покладений принцип безпосереднього підпорядкування виконавців головному бухгалтеру. До того ж ієрархічний принцип побудови бухгалтерії передбачає універсальність у виконанні облікових операцій у кожній лінійній ланці.

Функціональні обов'язки бухгалтерії полягають в наступному.

Головний бухгалтер:

- Організовує роботу бухгалтерії;
- Складає та подає у встановлені терміни форми фінансової та податкової звітності (податкові декларації про прибуток та ПДВ);
- Підписує документи;
- Перевіряє витрати та доходи, відповідність бухгалтерських проведень;
- Здійснює ведення обліку ОЗ (нарахування амортизації, списання, ліквідація).

Заступник головного бухгалтера:

- Займається обліком фірмової торгівлі;
- Здійснює облік розрахунків з постачальниками;
- Звіряє залишки ТМЦ (сировини та матеріалів) на складах з даними бухгалтерського обліку; займається обліком запасів.

Бухгалтер 2 категорії з оплати праці:

- Нараховує заробітну плату, відпустки, лікарняні, утримує та нараховує обов'язкові бюджетні платежі; видає довідки по заробітній платі;
- Заповнює форми статистичної звітності по заробітній платі;
- Здійснює облік собівартості продукції;

Бухгалтер 2 категорії по розрахунках:

- Здійснює облік розрахунків з покупцями;
- Займається обліком продажів та реалізації готової продукції.

Бухгалтер-касир 1 категорії:

- Отримує, видає та зберігає готівку та цінні папери;
- Опрацьовує касові документи, виписки банків, друкує платіжні доручення;
- Веде авансові звіти та Касову книгу;
- Веде бухгалтерський облік касових операцій;
- Займається зведенням розрахункових рахунків.

Законом про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні передбачено, що підприємство самостійно визначає власну облікову політику, вибирає форму бухгалтерського обліку як відповідну систему реєстрів, порядку та способу реєстрації і узагальнення інформації в них з дотриманням єдиних принципів, встановлених Законом, та з врахуванням особливостей власної діяльності і технологій обробки облікових даних.

Бухгалтерський облік та фінансова звітність на підприємстві повинні відповідати основним засадам, встановленим Законом про бухгалтерський облік і НП(С)БО №1. Однією з таких засад є принцип послідовності, тобто постійне (з року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики.

НП(С)БО №1 визначає, що облікова політика являє собою сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності.

Ведення бухгалтерського обліку на ПП «Охорона плюс» здійснюється бухгалтерською службою на чолі з головним бухгалтером. Права та обов'язки головного бухгалтера та працівників бухгалтерії визначено на підставі Закону №996, положення (наказу) про облікову політику та посадових інструкцій.

Для узагальнення інформації про витрати підприємства застосовуються бухгалтерські рахунки класу 8 та 9. Встановлена межа суттєвості при складанні фінансової звітності в розмірі 1000 грн. В складі господарської

діяльності затверджено: операційну, фінансову, інвестиційну та іншу діяльність.

Облік необоротних активів

Одиницею бухгалтерського обліку основних засобів вважається окремий об'єкт основних засобів. Основні засоби зараховуються на баланс підприємства відповідно до П(С)БО №7 «Основні засоби» за первісною вартістю, яка складається з таких витрат:

- Суми, що сплачують постачальникам та підрядникам за устаткування, інструмент, інвентар та інші необоротні активи, за виконані проектно-вишукувальні і будівельно-монтажні роботи (без непрямих податків);
- Реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів;
- Суми ввізного мита;
- Суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (будівництвом) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству);
- Витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів;
- Витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження і пуск основних засобів;
- Інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою.

Кваліфікаційний актив – це актив, який потребує суттєвого часу для його створення. Суттєвим вважається час, який становить більше, ніж 3 місяці.

До кваліфікаційних активів відносяться:

- Запаси, які потребують суттєвого часу для їх виготовлення, незавершене виробництво продукції з тривалим операційним циклом;

- Будинки, будівлі, споруди, інші об'єкти основних засобів, нематеріальні активи – незавершені капітальні інвестиції в їх виготовлення (будівництво);

- Інвестиційна нерухомість, яка потребує реконструкції тощо.

Капіталізуються фінансові витрати у випадках створення кваліфікаційного активу. Капіталізовані фінансові витрати включаються до вартості кваліфікаційного активу.

Амортизація основних засобів в бухгалтерському та податковому обліку нараховується прямолінійним методом протягом терміну корисного використання і призупиняється на період модернізації, добудови, реконструкції та консервації. Нарахування модернізації поновлюється, починаючи з місяця, наступного за місяцем введення об'єкта в експлуатацію після реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання, консервації. Ліквідаційна вартість об'єкта основних засобів дорівнює нулю.

Переоцінка проводиться один раз на рік станом на 31 грудня поточного року. Межа суттєвості для проведення переоцінки – 10% різниці між залишковою та справедливою вартістю основних засобів. Дооцінка амортизується щомісяця і відноситься на рахунок нерозподіленого прибутку.

До складу малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) відносяться активи вартістю (без ПДВ) менше 1000 грн за одиницю і терміном корисного використання більше одного року (відповідно до п. 5 П(С)БО №7 «Основні засоби»).

Кваліфікаційні групи МНМА: спецодяг, спецвзуття, спецінструмент, засоби індивідуального захисту, оргтехніка, телефони, інвентар, інші малоцінні необоротні матеріальні активи.

Первісна вартість нематеріальних активів визначається відповідно до П(С)БО №8 «Нематеріальні активи». Для нарахування амортизації нематеріальних активів підприємством застосовується прямолінійний метод протягом терміну їх корисного використання, встановлений пп. 145.1.1 ПКУ.

Обов'язок визначення строку корисного використання нематеріальних активів покладається на постійно діючу комісію підприємства. Ліквідаційна вартість нематеріальних активів дорівнює нулю.

Облік фінансових інвестицій

Фінансові інвестиції первісно оцінюються та відображаються у бухгалтерському обліку за собівартістю. Собівартість фінансової інвестиції складається з ціни її придбання, комісійних винагород, мита, податків, зборів, обов'язкових платежів та інших витрат, безпосередньо пов'язаних з придбанням фінансової інвестиції.

Фінансові інвестиції (крім інвестицій, що утримуються підприємством до їх погашення або обліковуються за методом участі у капіталі) на дату балансу відображаються за справедливою вартістю.

Різниця між собівартістю та вартістю погашення фінансових інвестицій (дисконт або премія при придбанні) амортизується інвестором протягом періоду з дати придбання до дати їх погашення за методом ефективної ставки відсотка.

Сума амортизації дисконту або премії нараховується одночасно з нарахуванням відсотка (доходу від фінансових інвестицій), що підлягає отриманню, та відображається у складі інших фінансових доходів або інших фінансових витрат з одночасним збільшенням або зменшенням балансової вартості фінансових інвестицій відповідно.

Фінансові інвестиції в асоційовані й дочірні підприємства обліковуються за методом участі в капіталі, крім випадків, наведених в п. 17 Положення (стандарту) №12. Фінансові інвестиції в асоційовані й дочірні підприємства в бухгалтерському обліку відображаються якщо:

- Фінансові інвестиції придбані та утримуються виключно для продажу протягом 12 місяців з дати придбання;

- Асоційоване або дочірнє підприємство ведуть діяльність в умовах, які обмежують його здатність передавати кошти інвестору протягом періоду, що перевищує 12 місяців.

Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів

Організація обліку МШП зі строком корисного використання менше одного року повинна повністю ґрунтуватись на П(С)БО №9 «Запаси». В бухгалтерському та податковому обліку амортизацію МШП нараховують в розмірі 100% їх вартості в першому місяці експлуатації.

Облік запасів (оборотних активів)

Запаси визнаються активом, якщо існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, та їх вартість може бути достовірно визначена.

Одиницею бухгалтерського обліку запасів вважається їх найменування.

Встановлено наступні метод оцінки вибуття запасів:

- Метод ідентифікованої собівартості – для запасів, які відпускаються для спеціальних замовлень та проектів, а також таких, що не замінюють один одного;

- Метод ФІФО – для запасів тари та пакувальних матеріалів; для запасів кожної окремої одиниці, які регулярно (періодично) витрачаються та поповнюються..

Облік дебіторської заборгованості

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги відображається в балансі за чистою реалізаційною вартістю на дату балансу. Відповідно до П(С)БО №10 дебіторська заборгованість поділяється на довгострокову та поточну. Дебіторська заборгованість у бухгалтерському обліку класифікується в залежності від: термінів її погашення, ймовірності її погашення, оцінки відображення її в балансі.

Довгострокова дебіторська заборгованість – це сума, яка виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після 12 місяців з дати

балансу. Дебіторська заборгованість поділяється на: безнадійну, сумнівну та дійсну. Залежно від виникнення дебіторська заборгованість поділяється на: дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги; векселі отримані; дебіторську заборгованість за розрахунками; іншу поточну дебіторську заборгованість.

Поточна дебіторська заборгованість – це сума дебіторської заборгованості, яка виникає під час нормального операційного циклу буде погашена протягом 12 місяців з дати балансу.

До іншої дебіторської заборгованості відноситься видача позик працівникам підприємства та інші види розрахунків.

Для визначення чистої реалізаційної вартості на дату балансу обчислюється величина резерву сумнівних боргів, яка визначається прямим методом, суть якого полягає в наступному: величина резерву сумнівних боргів визначається на підставі аналізу платоспроможності окремих дебіторів.

Облік зобов'язань

В бухгалтерському обліку зобов'язання поділяються на: довгострокові, поточні, забезпечення, непередбачені зобов'язання, доходи майбутніх періодів.

Ведеться окремий облік поточної заборгованості по довгострокових зобов'язаннях на рахунку 61 «Поточна заборгованість по довгострокових зобов'язаннях» з розбиттям по субрахунках:

611-х «Поточна заборгованість по довгострокових зобов'язаннях в національній валюті»

612-х «Поточна заборгованість по довгострокових зобов'язаннях в іноземній валюті».

Облік доходів

Дохід визначається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена.

Порядок розподілу чистого прибутку здійснюється згідно зі Статутом ПП «Охорона плюс», діючим законодавством та рішенням загальних зборів акціонерів товариства. Загальні збори акціонерів мають право спрямовувати частину прибутків (дивідендів) на розвиток підприємств товариства з метою підвищення технічного рівня виробництва та поліпшення умов праці працюючих.

Дохід відображається в сумі справедливої вартості активів, що отримані або підлягають отриманню.

Облік витрат

Облік витрат ведеться за допомогою рахунків 9 класу «Витрати діяльності».

До витрат підприємства належать: адміністративні витрати (рахунок 92); витрати на збут (рахунок 93); інші операційні витрати (рахунок 94); фінансові витрати (рахунок 95); інші витрати (рахунок 97); витрати майбутніх періодів (рахунок 39).

2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності

ПП «Охорона плюс»

Метою аналізу виробничо-господарської діяльності є оцінювання рівня ефективності застосування виробничих ресурсів для виробництва і реалізації продукції, виявлення ефективності операційної діяльності підприємства.

Показники ефективності виробничо-господарської діяльності ПП «Охорона плюс» наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2.

Аналіз динаміки основних техніко-економічних показників

ПП «Охорона плюс»

Показники	2019 рік	2020 рік	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, %
2	3	4	5	6
Чистий дохід від реалізації продукції, тис грн	2899,2	3428,9	529,7	118,27

Чисельність працюючих всього, чол	65	50	-15	76,92
Середньорічна продуктивність праці, тис грн./чол.	44,60	68,58	23,97	153,75
Середньорічна вартість основних виробничих засобів, тис грн	99,9	127,1	27,2	127,23
Фондовіддача, грн./грн	29,02	26,98	-2,04	92,96
Власний капітал, тис грн	100,50	143,30	42,8	142,59
Собівартість реалізованої продукції, тис грн	2171,00	2718,60	547,6	125,22
Адміністративні витрати, тис грн	144,96	171,45	26,485	118,27
Витрати на збут, тис грн	434,88	514,34	79,455	118,27
Валовий прибуток, тис грн	9,8	52,1	42,3	531,63
Прибуток (збиток) від операційної діяльності, тис грн	8	42,7	34,7	533,75
Чистий прибуток (збиток), тис грн	8	42,7	-0,005	84,55
Рентабельність (збитковість) продукції за чистим прибутком (збитком), %	3,45%	2,92%	-0,005	84,55
Рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	8,29%	35,03%	0,2674	422,56

Основні техніко-економічні показники, представлені в таблиці, комплексно характеризують стан економіки та фінансів досліджуваного підприємства. Так, випуск продукції в позитивній динаміці його зростання – це першоджерело доходу і в кінцевому рахунку — прибутку підприємства. Згідно аналітичних показників, представлених в таблиці видно, що обсяг наданих послуг в порівняних цінах на 529,7 грн, що у відносному вимірі склало приріст 18,27%.

Динаміка зміни чисельності, працюючого на підприємстві персоналу засвідчує його скорочення на 15 чоловік, що у відносному вимірі складає 23,08%.

З даних аналітичної таблиці видно, що відбулися позитивні зміни у динаміці середньорічної продуктивності праці персоналу підприємства. Так, абсолютний приріст складає 9,52 тис грн., а відносний 9,52%.

Основні показники фінансово-господарської діяльності ПП «Охорона плюс» наведені у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3.

Динаміка основних показників фінансово-господарської діяльності
ПП «Охорона плюс» за 2018-2020 роки

Показники	Одиниці виміру	Джерела інформації, розрахунок	Роки			Абсолютне відхилення, тис. грн.		Темп зростання, .	
			2018	2019	2020	2019 рік до 2018 року	2020 рік до 2019 року	2019 рік до 2018 року	2020 рік до 2019 року
АКТИВИ									
Активи всього	– тис. грн.	Ф.1, ряд. 1300, гр. 4	622,7	786,1	1691,7	163,4	905,6	126,24	215,20
Необоротні активи	тис. грн.	Ф.1, ряд. 1095	99,9	127,1	88,3	27,2	-38,8	127,23	69,47
Основні засоби	тис. грн.	Ф.1, ряд. 1010	99,9	127,1	88,3	27,2	-38,8	127,23	69,47
Оборотні активи	тис. грн.	Ф.1, ряд 1195+1200	522,8	659	1603,4	136,2	944,4	126,05	243,31
Запаси	тис. грн.	Ф.1, ряд 1100+1110	41,3	40,2	59,2	-1,1	19	97,34	147,26
Дебіторська заборгованість	тис. грн.	Ф.1, ряд 1120+1125+1130+1135+1136+1140+1145+1155	381,7	593,8	1448,2	212,1	854,4	155,57	243,89
Грошові кошти та їх еквіваленти	тис. грн.	Ф.1, ряд 1160+1165	96,5	23,7	56,9	-72,8	33,2	24,56	240,08
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ									
Зобов'язання – усього	тис. грн.	Ф.1, ряд 1595+1695+1700, гр.4	530,2	685,6	1548,4	155,4	862,8	129,31	225,85
Довгострокові зобов'язання	тис. грн.	Ф.1, ряд 1595	0	0	0	0	0		
Поточні зобов'язання	тис. грн.	Ф.1, ряд 1695+1700	530,2	685,6	1548,4	155,4	862,8	129,31	225,85
Короткострокові кредити	тис. грн.	Ф.1, ряд 1600+1610	0	0	0	0	0		
Кредиторська заборгованість за товари	тис. грн.	Ф.1, ряд 1615+1605	329,6	530,4	1233,7	200,8	703,3	160,92	232,60
Кредиторська заборгованість за розрахунками	тис. грн.	2.3 - 2.3.1 – 2.3.2	200,6	155,2	314,7	-45,4	159,5	77,37	202,77

Доходи майбутніх періодів	тис. грн.	Ф.1, ряд 1665	0	0	0	0	0			
Забезпечення витрат і платежів	тис. грн.	Ф. 1, ряд 1520+1525+1660	0	0	0	0	0			
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ										
Власний капітал – усього	тис. грн.	Ф. 1, ряд.1495, гр. 4	92,5	100,5	143,3	8	42,8	108,65	142,59	
Зареєстрований (пайовий) капітал	тис. грн.	Ф.1, ряд.1400	2	2	2	0	0	100,00	100,00	
Додатковий капітал	тис. грн.	Ф.1, ряд 1405+1410	1,5	1,5	1,5	0	0	100,00	100,00	
Резервний капітал	тис. грн.	Ф. 1, ряд 1415	0	0	0	0	0			
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	тис. грн.	Ф.1, ряд 1420	89	97	139,8	8	42,8	108,99	144,12	
Неоплачений капітал	тис. грн.	Ф. 1, ряд 1425+1430	0	0	0	0	0			
ДОХОДИ І ВИТРАТИ										
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	тис. грн.	Ф.2, ряд.2000, гр3	2376,9	2899,2	3428,9	522,3	529,7	121,97	118,27	
Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	Ф.2, ряд 2050, гр.3	1777,2	2171	2718,6	393,8	547,6	122,16	125,22	
Валовий прибуток (збиток)	тис. грн.	Ф.2, ряд 2290 (2295), гр.3	82	9,8	52,1	-72,2	42,3	11,95	531,63	
Прибуток (збиток) до оподаткування	тис. грн.	Ф 2, ряд 2290 (2295), гр. 3	82	9,8	52,1	-72,2	42,3	11,95	531,63	
Чистий прибуток (збиток)	тис. грн.	Ф.2, ряд 2350 (2355), гр.3	67,2	8	42,7	-59,2	34,7	11,90	533,75	

Динаміка окремих показників представлена в графічній формі (рис. 2.1., 2.2.).

Рисунок 2.1. Динаміка чистого доходу (виручки) від реалізації продукції у 2018-2020 роках

Відповідно, динаміка чистого доходу (виручки) від реалізації продукції 2018-2020 роках має тенденцію до зростання і зросла з 2376,9 тис. грн. до 3428,9 тис. грн.

Рисунок 2.2. Динаміка чистого прибутку (збитку)

Відповідно, динаміка чистого прибутку (збитку) від реалізації продукції 2018-2020 роках має різнонаправлену тенденцію.

Динаміка показників рентабельності представлена в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4.

**Визначення показників рентабельності ПП «Охорона плюс»
за 2018-2020 роки**

Показники	Одиниці виміру	Джерела інформації, розрахунок	Роки			Абсолютне відхилення, тис. грн.		Темп зростання, .
			2018	2019	2020	2019 рік до 2018 року	2020 рік до 2019 року	2020 рік до 2019 року
ПОКАЗНИКИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ								
Рентабельність продажу		4.3 / 4.1 * 100	3,45	0,34	1,52	-0,031	0,012	449,51
Середня вартість активів	тис. грн.	Ф.1, ряд 1300 (гр 3 + гр. 4) / 2		704,4	1238,9		534,5	175,88
Рентабельність активів		4.6 / 5.2 * 100		1,14	3,45	0,011	0,023	303,47
Середній розмір власного капіталу	тис. грн.	Ф.1, ряд 1495 (гр 3+ гр. 4) / 2		96,5	121,9	96,5	25,4	126,32
Рентабельність власного капіталу		4.6 / 5.4 * 100		8,29	35,03	0,083	0,268	422,53

Рентабельність продажів показує, яку суму прибутку отримує підприємство з кожної гривні проданої продукції. Чим вище значення, тим краще.

Рисунок 2.3. Динаміка рентабельності продажів

Рентабельність активів розраховується як частка від ділення чистого прибутку або прибутку від звичайної діяльності до оподаткування на

середньорічну величину активів. Тобто показує скільки прибутку припадає на 1 грн. активів

Рисунок 2.4. Динаміка рентабельності активів

Рентабельність власного капіталу (англ. return on equity (ROE)) — фінансовий коефіцієнт, що характеризує ефективність використання власного капіталу. Показує, яка віддача (норма прибутку) на вкладений власний капітал. Максимізація цього показника — важливе завдання, яке необхідно виконати управлінцям підприємства.

Рисунок 2.5. Динаміка рентабельності власного капіталу

Проведений аналіз показників виробничо-господарської діяльності показав, що коефіцієнт автономії (фінансової незалежності) показує, яку

частину у загальних вкладеннях у підприємство складає власний капітал. Він характеризує фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування його діяльності. Оптимальне значення більше 0,5.

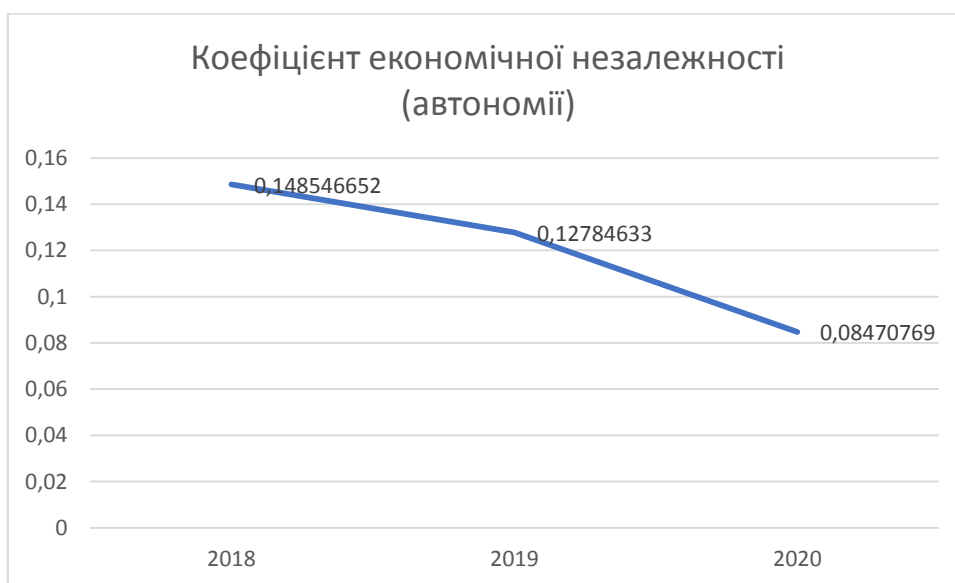

Рисунок 2.6. Динаміка коефіцієнта автономії (фінансової незалежності)

Можна сказати, що підприємство ще має резерви для розвитку і може ще брати позикові кошти.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами (Показник забезпечення оборотних активів власними коштами) - відноситься до групи показників фінансової стійкості та є індикатором здатності компанії фінансувати оборотний капітал за рахунок власних оборотних коштів. Коефіцієнт розраховується як співвідношення власних оборотних коштів до оборотних активів. Значення показника демонструє частку власних оборотних коштів у сумі оборотних активів компанії.

Нормативним значенням є 0,1 і вище. Високе значення говорить про фінансову стійкість компанії і здатність проводити активну діяльність навіть в умовах відсутності доступу до позикових коштів і зовнішніх джерел фінансування компанії. І навпаки, значення нижче нормативного свідчить про значну фінансову залежність підприємства від зовнішніх кредиторів. В умовах погіршення ринкової ситуації компанія, в такому випадку, не зможе продовжити свою діяльність. Негативне значення показника говорить про те,

що весь власний капітал і довгострокові джерела спрямовані на фінансування необоротних активів і в компанії немає довгострокових коштів для формування власного оборотного капіталу.

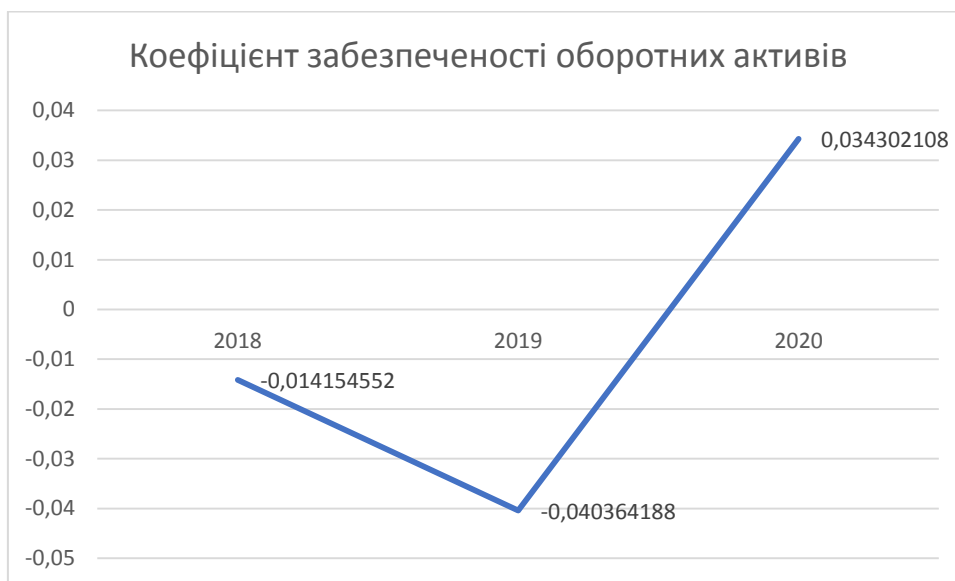

Рисунок 2.7. Динаміка забезпеченості оборотних активів

Динаміка забезпеченості оборотних активів з від'ємного значення піднялася до 0,034, але цього все рівно недостатньо, адже нормативне значення у 0,1 не досягнуто, а отже наявна значна фінансова залежність підприємства від зовнішніх кредиторів.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частина власного оборотного капіталу перебуває в обороті, тобто у тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими коштами. Значення цього показника може змінюватися залежно від структури капіталу і галузевої приналежності підприємства (норматив – 0,4 – 0,6).

Рисунок 2.8. Динаміка коефіцієнта маневрування

За період аналізу коефіцієнт був навіть від'ємним, але у 2020 майже досяг необхідного нормативного значення.

2.3. Теоретичні основи та практичний аналіз забезпечення майбутніх витрат і платежів ПП «Охорона плюс»

Аналіз ефективності системи оплати праці підприємства розпочинається із визначення динаміки та структури фонду оплати праці. Джерелами інформації для аналізу: є статистична звітність із праці (форма № 1-ПВ «Звіт із праці» до форми № 3-ПВ «Звіт про використання робочого часу»), дані табельного обліку та відділу кадрів.

Динаміка фонду оплати праці виробничого підрозділу наведена в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5.

Динаміка фонду оплати праці виробничого підрозділу

Найменування показника	2020 рік.	2021 рік	Абсолютне відхилення, +/-	Відносне відхилення, %
1. Фонд основної заробітної плати	5576,9	7031,7	1454,8	126,09
2. Фонд додаткової заробітної плати	3195,8	4186,7	990,9	131,01

– надбавки і доплати до тарифних ставок і посадових окладів	1061,1	1291	229,9	121,67
- премії і винагороди, що носять систематичний характер	600,8	1433,2	832,4	238,55
– виплати, пов’язані із індексацією заробітної плати	482,3	45,3	-437	9,39
3. Заохочувальні і компенсаційні виплати	771,4	864,5	93,1	112,07
– матеріальна допомога	366,5	455	88,5	124,15
– соціальні пільги, що мають індивідуальний характер	60,1	69,8	9,7	116,14
Фонд оплати праці	9544,1	12082,9	2538,8	126,60

Дані таблиці свідчать, що фонд оплати праці порівняно із попереднім роком збільшився на 2538,8 тис. грн. (26,6%). Зростання відбулося за всіма складовими, але найбільшу питому вагу мало зростання фонду основної заробітної плати. Аналіз складових фонду додаткової заробітної плати свідчить, що більш, ніж у 4 рази зросли премії і винагороди, які носять систематичний характер, а виплати, пов’язані із індексацією заробітної плати, щороку зменшувалися. Серед заохочувальних виплат найбільше зростання відбулося по соціальним пільгам, що мають індивідуальний характер. Це свідчить про ефективність діяльності керівництва із мотивування працівників до покращення результатів роботи.

Структура фонду оплати праці, наведена в таблиці 2.6. показує, що в загальному фонді заробітної плати фонд основної заробітної плати у 2021 році становить 58,2%, що менше порівняно із 2020 роком (58,4%). Тенденцію до зменшення мали фонд додаткової заробітної плати й інші заохочувальні і компенсаційні виплати. Негативним явищем є зростання питомої ваги оплати за невідпрацьований час.

Таблиця 2.6.

Структура фонду оплати праці виробничого підрозділу

Найменування показника	2020р.		2021р.	
	тис. грн.	%	тис. грн..	%
1. Фонд основної заробітної плати	5576,9	58,43	7031,7	58,20
2. Фонд додаткової заробітної плати	3195,8	33,48	4186,7	34,65
– надбавки і доплати до тарифних ставок і посадових окладів	1061,1	11,12	1291	10,68
- премії і винагороди, що носять систематичний характер	600,8	6,29	1433,2	11,86
– виплати, пов'язані із індексацією заробітної плати	482,3	5,05	45,3	0,37
3. Заохочувальні і компенсаційні виплати	771,4	8,08	864,5	7,15
– матеріальна допомога	366,5	3,84	455	3,77
– соціальні пільги, що мають індивідуальний характер	60,1	0,63	69,8	0,58
Фонд оплати праці працівників	9544,1	100,00	12082,9	100,00

Таблиця відображає структуру фонду оплати праці в розрізі фонду основної заробітної плат, як і фонду додаткової заробітної плати і заохочувальних і компенсаційних виплат. Найбільшу частку за 2020 рік займає фонд основної заробітної плати, що становить 58,43%, і у 2021 році 58,20%, фонд додаткової заробітної плати становить у 2020 році 33,48%, а у 2021 році 34,5%. Заохочувальні і компенсаційні виплати у 2020 становили 8,08% від загального фонду, і у 2021 році зменшилося до 7,15%.

РОЗДІЛ III. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ МАЙБУТНІХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ

3.1. Завдання та методи аудиту забезпечень майбутніх витрат і платежів

Метою аудиту є встановлення достовірності бухгалтерської (фінансової) звітності Товариства та відповідності скоєних ним фінансових та господарських операцій нормативним актам, чинному законодавству.

Аудиторський процес складається з трьох основних етапів: планування, збору і аналізу інформації, необхідної для оцінки достовірності балансу та фінансової звітності, описання звіту.

Об'єктом аудиту забезпечення майбутніх витрат і платежів є перевірка завдань організації обліку, які полягають в наступному:

- Контроль за цільовим використанням відповідних коштів створеного на підприємстві резерву майбутніх витрат і платежів;
- Узагальнення інформації про наявність про рух коштів, зарезервованих у встановленому порядку;
- Контроль за правильним та своєчасним документальним оформленням включення зарезервованих сум до витрат виробництва;
- Чітке документування розрахунків;
- Своєчасна та повна реєстрація даних первинного обліку в реєстрах;
- Достовірне відображення інформації щодо зобов'язань в звітності та примітках до неї.

Основні питання та завдання по об'єкту аудиту такі:

- Чи здійснюється контроль за цільовим використанням фондів забезпечення виплат відпусток, додаткового пенсійного забезпечення гарантійних зобов'язань, забезпечення інших витраті платежів;
- Чи узагальнюється інформація перелічених фондів на субрахунках у встановленому порядку;

- Чи здійснюється контроль за своєчасним документальним оформленням включення зарезервованих сум до витрат виробництва;
- Чи відповідають арифметичні розрахункові дані даним обліку;
- Чи своєчасно господарські операції щодо резервованих сил відповідають первинному обліку;
- Чи відповідають дані обліку даним звітності та приміткам до звітності.

Аудиторські докази – це інформація, одержана аудиторами при підготовці висновків, на яких ґрунтується аудиторський звіт. Аудиторські докази включають первинні документи і облікові записи, які лежать в основі звітності, а також інформацію, що підтверджується з інших джерел.

Одержані аудиторські докази можна класифікувати у світлі загальноприйнятих правил надання інформації. Особливе значення для аудиту мають прямі докази.

Прямими доказами є дані, що підтверджуються первинними документами й обліковими записами. Прямі докази підрозділяють на матеріальні й нематеріальні. Нематеріальні – це моментні явища, а також контрагенти підприємства, на якому проводиться аудит.

Докази можуть розрізнятися за характером: візуальні, документальні, усні, а залежно від джерела інформації – внутрішні або зовнішні.

За доказовими значенням документи поділяються на:

- Первинні документи;
- Облікові записи (облікові реєстри) у вигляді відомостей, машинограм тощо;
 - Головна книга;
 - Бухгалтерська звітність;
 - Плани, кошториси, калькуляції;
 - Матеріали перевірок і ревізій; м
 - Матеріали внутрішньогосподарського контролю;

- Дані, отримані аудитором при проведенні документального і фактичного контролю об'єктів аудиту;
- Неофіційні документи – документи, які робітники ведуть з власної ініціативи;
- Допоміжні документи – документи в яких викладена думка осіб, що працюють на підприємстві.

Неофіційні та допоміжні документи доказового значення не мають, однак можуть бути використані при виборі напрямку проведення дослідження і перевірки.

Основними методами аудиту забезпечень майбутніх витрат і платежів є: спостереження за інвентаризацією або участь у ній, спостереження за виконанням господарських або бухгалтерських операцій, усне опитування, одержання письмових підтверджень; перевірка документів, отриманих від третіх осіб, перевірка документів, підтверджених на підприємстві; перевірка арифметичних розрахунків; аналіз.

3.2. Порядок проведення аудиту забезпечень майбутніх витрат і платежів

Для проведення аудиту забезпечень майбутніх витрат та платежів аудитор повинен скласти певну програму своїх дій, яка є частиною єдиного плану аудиту

Таблиця 3.1.

Загальний план для проведення аудиту забезпечень майбутніх витрат та платежів ПП «ОХОРОНА ПЛЮС»

Етапи	Аудиторські процедури
Підготовчий	Знайомство з підприємством клієнта, оцінка системи внутрішнього контролю та бухгалтерського обліку, визначення аудиторського ризику, суттєвості, планування аудиту дебіторської заборгованості
Основний	Перевірка статутних документів, наказу про облікову політику щодо підстав створення забезпечень майбутніх

	витрат та платежів
	Перевірка первинних документів щодо створення забезпечень майбутніх витрат та платежів
	Перевірка результатів проведення інвентаризації забезпечень майбутніх витрат та платежів
	Перевірка правильності нарахування забезпечень майбутніх витрат та платежів
	Перевірка кореспонденції рахунків по створенню забезпечень майбутніх витрат та платежів
	Перевірка відповідності залишків по рахункам даним Балансу
	Перевірка грошових компенсацій
	Перевірка своєчасності виплат
	Аудиторська правильність операцій у фінансовій звітності
Заключний	Підготовка аудиторського висновку та складання аудиторського звіту

Далі розглянемо перелік питань на основі яких розроблена програма аудиту створення і використання забезпечень майбутніх витрат та платежів, а також на які у процесі перевірки аудитор повинен дати відповідь.

1. Чи передбачено Статутом, іншими установчими документами, наказом про облікову політику створення на підприємстві забезпечень майбутніх витрат та платежів?
2. Чи правильно оформлені первинні документи щодо створення забезпечень майбутніх витрат та платежів?
3. Чи є накази на забезпечень майбутніх витрат та платежів?
4. Чи виплачувались кошти за витратами та платежами, які вже стали неактуальними?
5. Чи вірно розраховані забезпечення майбутніх витрат та платежів?
6. Чи вірно розраховані нарахування до позабюджетних фондів в зв'язку із створенням забезпечень майбутніх витрат та платежів?
7. Чи своєчасно сплачуються витрати та платежі, щодо яких було сформовано резерви?

У таблиці наводиться програма аудиту створення і використання забезпечень майбутніх витрат та платежів.

Таблиця 3.2.

Програма аудиту створення і використання забезпечень майбутніх витрат та платежів ПП «ОХОРОНА ПЛЮС»

Аудиторські процедури	Мета перевірки	Якісні критерії	Аудиторські докази	Методи аудиту	Термін аудиту	ПІБ
Перевірка Статуту, інших установчих документів, наказу про облікову політику	Впевнитися у існуванні, повноті, правильності, законності створення підприємстві забезпечень майбутніх витрат та платежів	А, Б, В, Г	Статут, облікова політика, інші установчі документи	Суцільний	11.03.22	Бойко А.А
Перевірка первинних документів щодо створення та нарахування забезпечень майбутніх витрат та платежів	Впевнитися у існуванні, повноті, правильності, законності відображення у первинних документах	А, Б, В	Накази, Бухгалтерська довідка	Суцільний	12.03.22	Бойко А.А
Перевірка результатів проведення інвентаризації забезпечень майбутніх витрат та платежів	Впевнитися у існуванні, повноті, правильності, відображення у первинних документах	А, Б, Г	Інвентаризаційна відомість, журнал ордер.	Суцільний	13.03.22	Бойко А.А
Перевірка правильності нарахування	Впевнитися у існуванні, повноті, правильності, законності відображення у первинних документах	А, Б, Е	Бухгалтерська довідка	Вибірковий	14.03.22	Бойко А.А
Перевірка кореспонденції рахунків по створенню резерву та списанню	Впевнитися у існуванні, повноті, правильності, законності відображення у первинних	А, Б, Г, Є	Платіжні документи, відомість, журнал ордер, Головна книга.	Суцільний	15.03.22	Бойко А.А

забезпечень майбутніх витрат та платежів	документах					
--	------------	--	--	--	--	--

3.3. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку та контролю майбутніх витрат і платежів

Дієвим інструментом реагування на зміни економічного середовища функціонування підприємства виступає ризик-менеджмент, що визначається як сукупність управлінських дій інтегрованого характеру, спрямованих на виявлення, аналіз і регулювання ризиків. Важливу роль в інформаційному забезпеченні управління ризиками відіграє система бухгалтерського обліку та фінансової звітності. В межах облікових методів у нейтралізації або зменшення негативного впливу підприємницьких ризиків на фінансові результати діяльності підприємства особлива роль належить створенню забезпечень майбутніх витрат і платежів. Забезпечення – зобов’язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу. Наявне нормативно-законодавче регулювання обліку та відображення у звітності забезпечень потребує подальшого вдосконалення щодо визначення сутності забезпечень, організаційно-методичних засад їх створення та використання та розкриття інформації у звітності підприємства. Облік забезпечень регулюється національним П(С)БО 11 “Зобов’язання”, МСБО 37 (IAS) 37 “Забезпечення, умовні зобов’язання та умовні активи”, а також МСБОДС 19 “Забезпечення, непередбачені зобов’язання та непередбачені активи”. На підставі проведеного критичного аналізу праць вітчизняних науковців сучасний стан методики обліку операцій формування забезпечень можна охарактеризувати як незадовільний через:

- недостатню розробленість у нормативній базі України умов формування забезпечень (відсутні межі кількісної оцінки ризиків та ймовірності погашення підприємством зобов’язання, для забезпечення якого воно створюється);

– відсутність методів розрахунку сум відрахувань на створення (поповнення) забезпечень витрат і платежів; – відсутність форм первинних документів для розрахунку величин усіх видів забезпечень;

– законодавчу неврегульованість і різноманіття наукових підходів до порядку відображення операцій формування забезпечень у системі бухгалтерських рахунків підприємств.

Для узагальнення інформації про рух коштів у діючому Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій для обліку забезпечень передбачений балансовий пасивний рахунок 47 “Забезпечення майбутніх витрат і платежів”, який має вісім субрахунків: 471 “Забезпечення виплат відпусток”, 472 “Додаткове пенсійне страхування”, 473 “Забезпечення гарантійних зобов'язань”, 474 “Забезпечення інших витрат і платежів”, 475 “Забезпечення призового фонду (резерв виплат)”, 476 “Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї” і 477 “Забезпечення матеріального заохочення”, 478 “Забезпечення відновлення земельних ділянок”. Однак удосконалення класифікаційних ознак забезпечень майбутніх витрат і платежів та їх вплив на побудову обліку і сьогодні залишаються актуальними у наукових працях вітчизняних вчених. У зв'язку з наявністю тенденцій погіршення екологічної ситуації в Україні та з метою рівномірного відображення витрат на проведення природоохоронних заходів у бухгалтерському обліку В. С. Терещенко пропонує створення спеціального джерела їх фінансування, до існуючої системи облікових резервів додати резерв майбутніх витрат на охорону навколишнього середовища.

Оскільки у фінансовій звітності забезпечення відображаються у Балансі (Звіті про фінансовий стан) за двома розділами: Розділ II Пасиву “Довгострокові забезпечення і зобов'язання” та Розділ III Пасиву “Поточні забезпечення і зобов'язання”, на думку Н. М. Воськало для правильного складання фінансової звітності, необхідно проводити додаткові вибірки та групування забезпечень на поточні та довгострокові, які відображені на

рахунку 47 “Забезпечення майбутніх витрат і платежів”. Для усунення такого перегрупування автор пропонує до кожного субрахунку рахунку 47 “Забезпечення майбутніх витрат і платежів” ввести додаткові аналітичні рахунки з поділом на поточні та довгострокові забезпечення. Н. М. Воськало стверджує, що, враховуючи те, що у Балансі (Звіті про фінансовий стан) забезпечення відображаються у розрізі поточних та довгострокових, доцільно вести їх облік шляхом відкриття аналітичних рахунків до кожного субрахунку рахунку 47 “Забезпечення майбутніх витрат і платежів”: 47X.1 “Забезпечення ...: поточне”, 47X.1 “Забезпечення ...: довгострокове”. Запропоновані зміни та доповнення підвищать аналітичність обліку забезпечень та покращать групування інформації для формування фінансової звітності. Проаналізувавши наукові позиції вітчизняних і зарубіжних вчених, можна стверджувати, що внаслідок багаторазових змін і доповнень сучасний балансовий рахунок 47 “Забезпечення майбутніх витрат і платежів” не має чіткої логічної побудови. Оскільки основним призначенням звітності є надання повної і достовірної інформації для потреб зовнішніх і внутрішніх користувачів, підтримуємо позицію Н. М. Воськало щодо необхідності формування необхідного облікового інструментарію щодо акумулювання окремої інформації про довгострокові і поточні забезпечення майбутніх витрат і платежів, однак при визначенні структури балансового рахунку 47 “Забезпечення майбутніх витрат і платежів”, та розглядаючи забезпечення майбутніх витрат і платежів як інструмент управління ризиками необхідним вважаємо врахування вимог чинного законодавства та впливу інших за сутністю чинників (соціальної та екологічної спрямованості бізнесу, наявних ризиків діяльності тощо). Згідно із Законом України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність” та Методичних рекомендацій зі складання Звіту про управління у складі не фінансової інформації зазначеного звіту за напрямом “Ризики” рекомендується наводити інформацію про політику підприємства щодо управління операційними та фінансовими ризиками (ринковий ризик, кредитний ризик, ризик ліквідності) з описом їхнього

впливу на діяльність підприємства. Виходячи із запропонованої класифікації забезпечень, наша авторська позиція полягає у наступному складі субрахунків рахунку 47 “Забезпечення майбутніх витрат і платежів”:

– 470 “Довгострокові забезпечення майбутніх витрат і платежів”:

– 4701 “Довгострокові забезпечення соціального призначення” (забезпечення страхування життя і здоров’я працівників; медичного страхування працівників освіти, навчання та підвищення кваліфікації працівників; охорони прав людини; витрат на охорону праці; на додаткове пенсійне страхування; на боротьбу з хабарництвом і корупцією; інші забезпечення соціального призначення);

– 4702 “Довгострокові забезпечення екологічного призначення” (забезпечення на охорону і захист навколишнього середовища; системи екологічного управління; проектування екологічних продуктів і процесів; на утилізацію відходів; на відновлення земельних ділянок; інші забезпечення соціального призначення);

– 4703 “Забезпечення комерційних ризиків” (забезпечення довгострокових гарантійних зобов’язань; на покриття витрат від обтяжливих контрактів; на реструктуризацію підприємства; інфляційних ризиків; оцінки активів за справедливою вартістю; депозитного (відсоткового) ризику; на покриття втрат від регулювання господарських спорів; призового фонду та виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї; порушення фінансової рівноваги та платоспроможності; на покриття витрат надзвичайних ситуацій та форсмажорних обставин; інші забезпечення комерційних ризиків);

– 4704 “Забезпечення валютних ризиків”;

– 4705 “Забезпечення інвестиційних ризиків” (забезпечення ризику капіталу портфельного ризику; знецінення фінансових інвестицій; зниження доходності фінансових інвестицій; інші забезпечення інвестиційних ризиків);

– 4706 “Інші довгострокові забезпечення”;

– 479 “Поточні забезпечення майбутніх витрат і платежів” (резерв виплат відпусток; резерв матеріального заохочення; резерв поточних гарантійних зобов’язань; забезпечення втрат від знецінення оборотних активів; забезпечення оцінки активів за справедливою вартістю, забезпечення втрат на реструктуризацію підприємства; інші поточні забезпечення майбутніх витрат і платежів).

Отже, сучасне розуміння процесу управління ризиком як частини стратегічного управління підприємством передбачає, що ця система повинна органічно інтегруватися в планування та управління підприємством. Наявність системи управління ризиками на підприємстві дасть можливість ідентифікувати наявні ризики, визначити рівень небезпеки та, застосовуючи певні методи і техніку управління ризиками, зменшити їх негативний вплив на фінансово-господарську діяльність підприємства. За допомогою запропонованої системи рахунків узагальнення інформації щодо забезпечень майбутніх витрат і платежів підвищуватиме якість інформаційного забезпечення менеджменту з метою прийняття ефективних рішень в управлінні ризиками підприємства.

ВИСНОВКИ

Облік - це впорядкована система збору, реєстрації та узагальнення інформації в грошах про стан майна, зобов'язання і капітал організації та їх зміни шляхом суцільного, безперервного та документального відображення всіх господарських операцій. Такий облік тісно пов'язаний із податковим та управлінським обліком.

Під забезпеченням відповідно до П(С)БО розуміють зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення на дату балансу.

Згідно з П(С)БО 11 забезпечення створюється при виникненні внаслідок минулих подій зобов'язання, погашення якого, ймовірно, призведе до зменшення ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди, і його оцінка може бути розрахунково визначена.

Забезпечення створюються підприємствами для відшкодування майбутніх операційних витрат на:

- Виплату відпусток працівникам;
- Виконання гарантійних зобов'язань;
- Додаткове пенсійне забезпечення;
- Реструктуризацію, виконання зобов'язань при припиненні діяльності;
- Виконання зобов'язань за обтяжливими контрактами тощо.

Облік забезпечень регулюється національним П(С)БО 11 «Зобов'язання», МСБО 37 (IAS) 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи», а також МСБОДС 19 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи».

Для узагальнення інформації про рух коштів у діючому Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій для обліку забезпечень передбачений балансовий пасивний рахунок 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів», який має вісім субрахунків: 471 «Забезпечення виплат відпусток»,

472 «Додаткове пенсійне страхування», 473 «Забезпечення гарантійних зобов'язань», 474 «Забезпечення інших витрат і платежів», 475 «Забезпечення призового фонду (резерв виплат)», 476 «Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї» і 477 «Забезпечення матеріального заохочення», 478 «Забезпечення відновлення земельних ділянок». Створення резерву на виплати дозволяє рівномірно розподілити майбутні витрати.

Об'єктом дослідження є ПП «ОХОРОНА ПЛЮС». Проведений аналіз показав, що динаміка чистого доходу (виручки) від реалізації продукції досліджуваного підприємства в 2018-2020 роках має тенденцію до зростання і зросли з 2376,9 тис. грн. до 3428,9 тис. грн.

Динаміка забезпеченості оборотних активів з від'ємного значення піднялася до 0,034, але цього все рівно недостатньо, адже нормативне значення у 0,1 не досягнуто, а отже наявна значна фінансова залежність підприємства від зовнішніх кредиторів.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частина власного оборотного капіталу перебуває в обороті, тобто у тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими коштами. Значення цього показника може змінюватися залежно від структури капіталу і галузевої приналежності підприємства (норматив – 0,4 – 0,6).

За період аналізу коефіцієнт був навіть від'ємним, але у 2020 майже досяг необхідного нормативного значення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 18, № 19-20, № 21-22, ст.144 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (Редакція від 01.07.2019, підстава – 2628-VIII) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996/XIV (Редакція від 16.11.2018, підстава - 2545-VIII) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
4. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
5. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII зі змінами та доповненнями; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
6. Приказ Мінфіну України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України» № 635 від 27.06.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/v0635201-13>
7. Наказ Мінфіну України «Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств» № 897 від 20.10.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15>
8. Наказ Мінфіну України «Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість» №

21 від 28.01.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16>

9. Наказ Мінфіну України «Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку (форма № 1ДФ) та [...]» № 4 від 13.01.2015.[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15>

10. Наказ Мінфіну України «Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної» № 1307 від 31.12.2015 [Електронний ресурс].–Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16>

11. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру податкових накладних» № 1246 від 29.12.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1246-2010-%D0%BF>

12. Рішення Аудиторської палати «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення аудиту фінансової звітності кредитних спілок відповідно до Міжнародних стандартів аудиту» від 01.11.2012 № 260/6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr_02230-12

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» Наказ Міністерства фінансів України 08.10.99 № 237(зі змінами від 27.06.2013 № 627 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>

15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Наказ Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 р. № 20 (зі змінами від

8 лютого 2014 року №48) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG4306.html

16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» Наказ Міністерства фінансів України 29.11.99 № 290 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>

17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» Наказ Міністерства фінансів України 31.12.1999 № 318 (зі змінамиN 627 від 27.06.2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

18. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000 № 353 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>

19. План рахунків бухгалтерського обліку підприємств, організацій та установ: Наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 р. № 1591 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>

20. Офіційний сайт Міжнародних стандартів фінансової звітності / The International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifrs.org/>

21. Офіційний сайт Міжнародної федерації бухгалтерів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifac.org/>

22. Андрейцева І. А. Аудиторський висновок: методичні аспекти / І. А. Андрейцева // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. – 2014. – Вип. 9. – С. 119-123.

23. Беренда Н. І. Експрес-аудит як дієвий інструмент фінансово-економічного контролю / Н.І. Беренда, В.А. Устимчук // Вісник Національного університету харчових технологій. – 2016.

24. Величко І.С. Система управління витратами підприємства. Методи обліку витрат/ І.С. Величко//Сучасні підходи до ефективного

використання потенціалу економіки: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 22 червня 2019 року). – Східноукраїнський інститут економіки та управління. – Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2019. – 136 с.

25. Войнаренко М. П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту: навч. посіб. для вищ. навч. закл. /М. П. Войнаренко, Н. А. Пономарьова, О. В. Замазій. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 485 с.

26. Гуцаленко Л.В. Контроль якості аудиту у вітчизняній та зарубіжній практиках /Л.В. Гуцаленко, Н.В. Пришляк // Стан та перспективи розвитку обліково-інформаційної системи України: матеріали міжнар. наук. – практ. конф.– Тернопіль: Крок. – 2010. – С. 411-413.

27. Жолнер І. В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.

28. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – К.: Вид-во «Знання», 2007. – 1072 с.

29. Литвиненко Я.В. Маркетингова цінова політика: Навч. посіб. / Я.В. Литвиненко. — К. : Знання, 2010. — 294 с. — (Вища освіта XXI століття).

30. Мазур О.Є. Ринкове ціноутворення. Навчальний посібник – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – 480 с.

31. Малишкін О. І. Облік і аудит податків в Україні: теорія, методологія, практика: навчально-практичний посібник / О. І. Малишкін – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 376 с.

32. Матицина Н. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 12. – с.38-42.

33. Нетикша О. Організація служби внутрішнього аудиту та її роботи на підприємстві / О.Нетикша / Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. – № 7. – С. 61-64.

34. Огійчук, М. Ф. Аудит : організація і методика : навч. посіб. / М. Ф. Огійчук, І. Т. Новіков, І. І. Рагуліна. - 2-е вид., перероб. і доп. — К. : Алерта, 2012. — 664 с.
35. Окландер М.А. Маркетингова цінова політика: навч. посіб. з грифом МОН України (лист № 1/11-4735 від 09.06.2011 р.) / М.А. Окландер, О.П. Чукурна – Київ: Центр учбової літератури, 2012. – 240 с.
36. Осадча Г.Г. Ціноутворення на продукцію харчової промисловості/ Г.Г. Осадча, І.М. Власенко// Облік і фінанси АПК: бухгалтерський портал. – 2017. УДК.637.1 (477)
37. Панібратова С.В. Головні відмінності у підготовці аудиторського звіту та висновки при проведенні обов'язкового аудиту публічних акціонерних товариств / С.В. Панібратова // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2010. – Випуск 3 (18). – С.247-253
38. Пожарицька І. Проблемні аспекти формування аудиторського висновку//Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 3. – с. 49-56
39. Слободян Н.Г. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. – К.: НУХТ, 2013. – 322 с.
40. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Тютюнник Ю. М., Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. – Полтава : ПДАА, 2016. – 432 с.
41. Чернелевський, Л.М. Удосконалення обліку, аналізу і аудиту в умовах глобалізації світової економіки : кол. моногр. / Л. М. Чернелевський, Н. М. Ткаченко, Н. І. Беренда та ін. ; за ред. Л. М. Чернелевського; НУХТ ; каф. обліку і аудиту. – К. : НУХТ, 2013. – 215 с.
42. Чернелевський Л.М., Слободян Н.Г., Михайленко О.В. Аналіз діяльності підприємств та банківських установ: економічний, фінансово-інвестиційний, стратегічний: Підручник. – 2-ге вид-ня, перероб. та доповн. – К.: «Хай-Тек Прес», 2014. – 640 с. Чернелевський Л.М. Бухгалтерський облік у документах: навчальний посібник/ Л.М. Чернелевський. – К.: Кондор, 2008 – 396

Додатки

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу І)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди	
Приватне підприємство "Озарова плюс"	за СДРПОУ	2021	01 01
Територія ПОЛТАВСЬКА	за КОАТУУ	32461040	
Організаційно-правова форма господарювання Приватне підприємство	за КОПФГ	240	
Вид економічної діяльності Діяльність приватних охоронних служб	за КВЕД	80.10	
Середня кількість працівників, осіб 22			
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон вулиця Пушкіна, буд. 73, м. ПОЛТАВА, ПОЛТАВСЬКА обл., 36039		509522	

І. Баланс на 31 грудня 2020 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД		1801006
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	127,1	88,3
первісна вартість	1011	446,2	457,9
знос	1012	(319,1)	(369,6)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	127,1	88,3
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	40,2	59,2
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	236,3	341,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	357,5	1 107,2
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	23,7	56,9
Витрати майбутніх періодів	1170	1,0	2,1
Інші оборотні активи	1190	0,3	37,0
Усього за розділом II	1195	659,0	1 603,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	786,1	1 691,7

Посів	Код радян	На початок літнього року	На кінець літнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
арозстроений (паіновий) капітал	1400	2,0	2,0
одатковий капітал	1410	1,5	1,5
спорний капітал	1415	-	-
арозстроений прибуток (накопичений збиток)	1420	97,8	138,8
компанейний капітал	1425	(-)	(-)
сумо на ривіаіон I	1498	100,3	143,3
II. Довгостроковий зобов'язання, зобов'язання фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
арозстроковий кредити банків	1600	-	-
зобов'язання кредиторської заборгованості за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1613	330,4	1 233,7
розрахунками з бюджетом	1620	30,1	63,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	1,8	9,4
розрахунками зі страхування	1625	-	0,7
розрахунками з оплати праці	1630	29,9	34,7
зобов'язання майбутніх періодів	1665	-	-
зобов'язання поточні зобов'язання	1690	75,2	213,7
сумо на ривіаіон III	1698	685,6	1 548,4
V. Зобов'язання, пов'язані з незавершеними активами, утримуваними для продажу, а групими витрати	1700	-	-
залишок	1900	786,1	1 691,7

2. Інші про фінансові результати
на _____ Рів 2020 _____ р.

Стаття	Код радян	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За літній період	За аналітичний період позадолітного року
1	2	3	4
востий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 428,9	2 899,2
зобов'язання операційні доходи	2120	-	22,3
зали доходи	2140	-	-
востий доходи (2000 + 2120 + 2140)	2280	3 428,9	2 921,5
зобов'язання реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 718,6)	(2 171,0)
зали операційні витрати	2180	(638,2)	(740,7)
зали витрати	2270	(-)	(-)
востий витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(3 356,8)	(2 911,7)
фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	52,1	9,8
одаток на прибуток	2300	(9,4)	(1,8)
востий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	42,7	8,0

Службовець

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП Корисково
Будим
Миколайчук
Миколайчук
Григорій
Олександрів

Корисковий Будим Миколайчук

(підпис, прізвище)

Потосова Наталія Олександрівна

(підпис, прізвище)

Додаток Б

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу Г)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	Код
Приватне підприємство "Озорова плюс"		2020 01 01
Територія <u>ПОЛТАВСЬКА</u>	за ЄДРНОУ	32461040
Організаційно-правова форма господарювання <u>Приватне підприємство</u>	за КОАТУУ	531010000
Вид економічної діяльності <u>Діяльність приватних оздоровчих служб</u>	за КОПФГ	240
Середня кількість працівників, осіб <u>24</u>	за КВЕД	80.10
Одніця виміру: <u>тис. грн. з одним десятковим знаком</u>		
Адреса, телефон <u>вулиця Пушкіна, буд. 73, м. ПОЛТАВА, ПОЛТАВСЬКА обл., 36039</u>		509522

I. Баланс на 31 грудня 2019 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незвершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	99,9	127,1
первісна вартість	1011	455,5	446,2
знос	1012	(355,6)	(319,1)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	99,9	127,1
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	41,3	40,2
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	145,5	236,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	236,2	357,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	96,5	23,7
Витрати майбутніх періодів	1170	2,1	1,0
Інші оборотні активи	1190	1,2	0,3
Усього за розділом II	1195	522,8	659,0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	622,7	786,1

Посив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Вартоєвстановлений (займовий) капітал	1400	2,0	2,0
Додатковий капітал	1410	1,3	1,3
Резервний капітал	1413	-	-
Нерозподілений прибуток (збиток)	1420	89,0	97,0
Неоплачений капітал	1423	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	92,3	100,3
II. Довгостроковий зобов'язання, зобов'язання фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточні кредиторські зобов'язання, зоклад:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1613	329,6	530,4
розрахунками з бюджетом	1620	63,8	50,1
у тому числі з податку на прибуток	1621	14,8	1,8
розрахунками зі страхування	1625	6,0	-
розрахунками з емісії гроші	1630	30,6	29,9
Зобов'язання майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	100,2	75,2
Усього за розділом III	1695	530,2	683,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вилучення	1700	-	-
Баланс	1900	622,7	786,1

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2019 р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналітичний період понародного року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 899,2	2 376,9
Інші операційні доходи	2120	22,3	5,3
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2260	2 921,5	2 382,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 171,0)	(1 777,2)
Інші операційні витрати	2180	(740,7)	(523,0)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(2 911,7)	(2 300,2)
Фінансовий результат до оподаткування (2260 – 2285)	2290	9,8	82,0
Податок на прибуток	2300	(1,8)	(14,8)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	8,0	67,2

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

БТ Фінансові
Робота
Методологія
БТ Опери
Головне
Службово

Крижаной Валері Михайлович

(підпис, прізвище)

Луганський Володимир Вікторович

(підпис, прізвище)

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди		
Приватне підприємство "Охорона плюс"	за ЄДРПОУ	2019	01	01
Територія <u>ПОЛТАВСЬКА</u>	за КОАТУУ	32461040		
Організаційно-правова форма господарювання <u>Приватне підприємство</u>	за КОПФГ	5310100000		
Вид економічної діяльності <u>Обслуговування систем безпеки</u>	за КВЕД	120		
Середня кількість працівників, осіб <u>22</u>		80.10		
Одиниця виміру: <u>тис. грн. з одним десятковим знаком</u>				
Адреса, телефон <u>вулиця Пушкіна, буд. 73, м. ПОЛТАВА, ПОЛТАВСЬКА обл., 36039</u>		509522		

1.Баланс на 31 грудня 2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
			На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	
Основні засоби	1010	120,7	99,9	
первісна вартість	1011	435,8	455,5	
знос	1012	(315,1)	(355,6)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	120,7	99,9	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	26,8	41,3	
у тому числі готова продукція	1103	-	-	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	148,8	145,5	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	16,0	236,2	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	22,9	96,5	
Витрати майбутніх періодів	1170	2,6	2,1	
Інші оборотні активи	1190	67,8	1,2	
Усього за розділом II	1195	284,9	522,8	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	405,6	622,7	

Пасива	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2,0	2,0
Додатковий капітал	1410	1,5	1,5
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	21,7	89,0
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	25,2	92,5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	174,6	329,6
розрахунками з бюджетом	1620	36,5	63,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	12,7	14,8
розрахунками зі страхування	1625	-	6,0
розрахунками з оплати праці	1630	-	30,6
Доходи майбутніх періодів	1655	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	169,3	100,2
Усього за розділом III	1695	380,4	530,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	405,6	622,7

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2018

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 376,9		2 367,9
інші операційні доходи	2120	5,3		0,6
інші доходи	2240	-		-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	2 382,2		2 368,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 777,2)		(1 540,3)
інші операційні витрати	2180	(523,0)		(757,6)
інші витрати	2270	(-)		(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(2 300,2)		(2 297,9)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	82,0		70,6
Податок на прибуток	2300	(14,8)		(12,7)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	67,2		57,9

Керівник _____

Головний бухгалтер _____

(підпис)

(підпис)

ЄП Кривошій
Вадим
Михайлович

Кривошій Вадим Михайлович

(ініціали, прізвище)

ЄП Луцзя Л.Б.

Луцзя Людмила Віталіївна

(ініціали, прізвище)